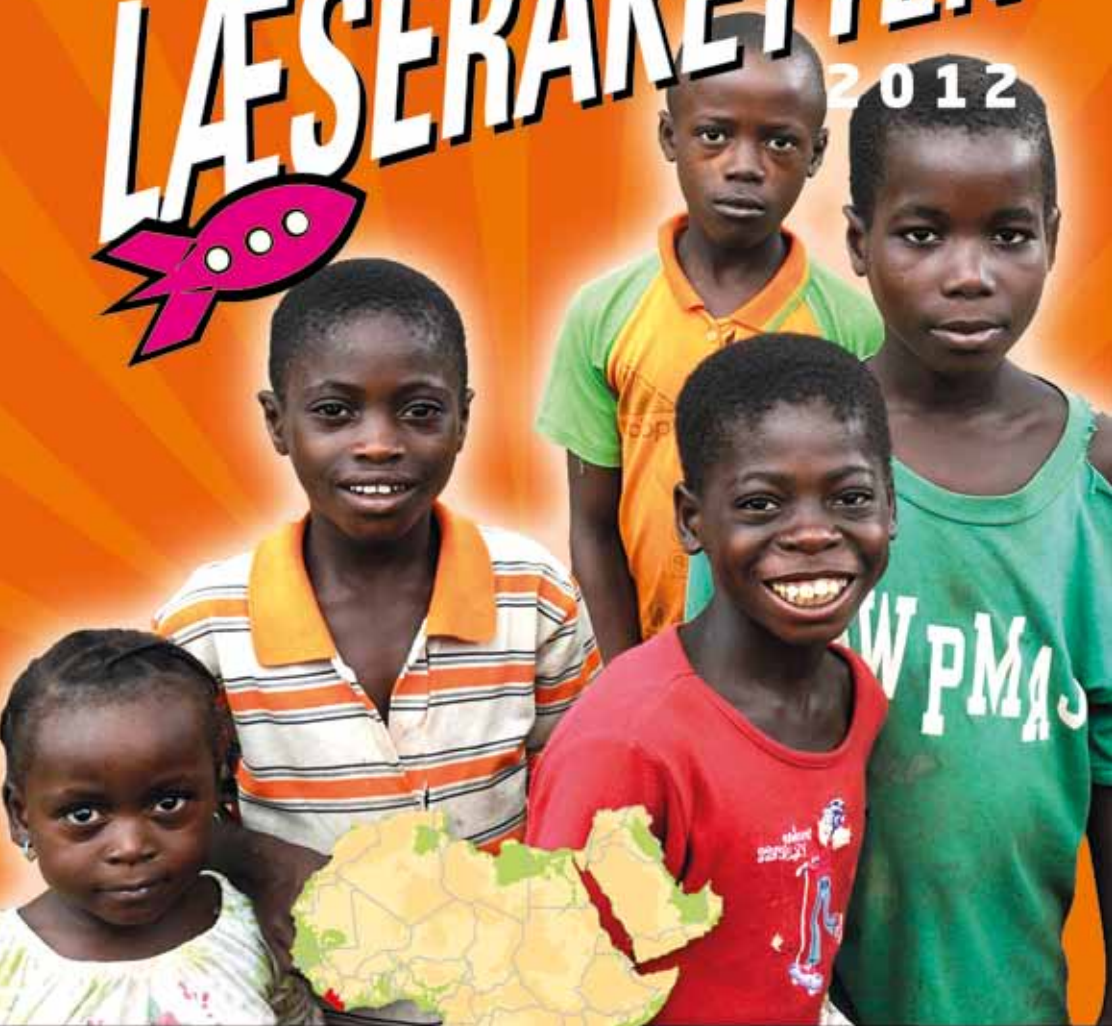

* HELE VERDEN I SKOLE *

LÆSERAKETTEN

2012

LIBERIA

Ibis
Uddannelse skaber udvikling

Min LæseRaket!

Navn:

Adresse:

Skole:

Klasse:

LÆSERAKETTEN

Alle børn har ret til
uddannelse.
IBIS er med til at sikre,
at alle børn i verden
kommer i skole.
Når du læser
historierne i
LæseRaketten,
er du med til at
sætte fokus på børns
ret til at gå i skole.

Ibis
Uddannelse skaber udvikling

LÆSERAKETTEN

Velkommen til LæseRaketten 2012 / 4

Forord / 6

AF PETER TYGESEN

TRIN 1 OG HØJTLÆSNING

Blessing i gummiplantagen / 9

AF HANNE SELNÆS

Cyrus vil til USA / 17

AF HANNE SELNÆS

■ Liberias børn - TEMA / 22

Lezly fra Bolivia

– 1000 tak for postkortene / 25

AF LISE JOSEFSEN HERMANN

Den kloge skildpadde / 27

AF LENE FAUERBY

■ Natur og klima - TEMA / 34

TRIN 2

Rose har fart på gennem skolen / 36

AF HANNE SELNÆS

Sæt fart på skolen / 40

Hjælp krigens børn i skole / 42

Aktionsdage 2012 / 44

Strømpen, der blev væk / 46

AF KATRINE MARIE GULDAGER

**LIBERIAS
BØRN**

**NATUR
OG KLIMA**

**BØRNE-
ARBEJDE**

**KULTUR
OG SAMFUND**

**KRIG
OG FRED**

Motorcykelvaskeriet ved floden / **55**

AF HANNE SELNÆS

■ Børnearbejde - TEMA / **58**

Rapperne fra Harper / **60**

AF HANNE SELNÆS

Nu forstår jeg bedre mine lærere

– Daniel fra Bolivia / **62**

AF CHRISTINA JENSEN

■ Kultur og samfund - TEMA / **64**

Dræbersnegle / **66**

AF ANNETTE HERZOG

TRIN 3

Erastus vil føre Liberia til VM i fodbold / **76**

AF HANNE SELNÆS

Piger elsker vampyrer... / **81**

AF HENRIK EINSFOR

Celia var bange for at dø / **89**

AF RIKKE BRUNTSE DAHL

■ Krig og fred - TEMA / **94**

Aftenfolket og Morgenfolket / **97**

AF LISE BIDSTRUP

Hele Verden i Skole 2011 – sådan gik det / **108**

Forfattere og illustratorer / **110**

Velkommen til LæseRaketten 2012

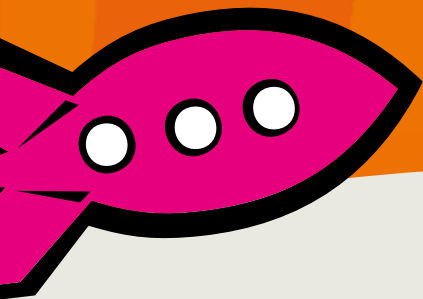
- flyv med til Liberia

Forestil dig at køre i bil på en mudret bumpet jordvej i øsende regnvejr. Foran dig forsvinder vejen i et stort hul, hvor en lastbil ligger væltet på tværs af vejen, sunket ned i mudder, så du kun kan se taget af lastbilen. Så er du klar over, at det vil tage dage, før du kommer videre.

Liberia har været gennem 14 års borgerkrig, som smadrede veje, huse, el- og vandforsyning – og ødelagde 8 ud af 10 skoler. Det er et smukt og frodigt land med regnskov og hvide sandstrande, men et land det er svært at rejse rundt i, for der mangler stadig veje, broer, busser, fly, tog og færger, alt det som binder et land sammen. Og så mangler der skoler og lærere. Siden freden i 2003 har IBIS derfor arbejdet på at få børnene tilbage i skole.

67 millioner børn i verden går stadig ikke i skole, og mange af dem bor i Afrika, blandt andet i Liberia. Mange teenagebørn i Liberia kom aldrig i skole under borgerkrigen og lærte derfor ikke at læse. Dem giver IBIS nu en ny chance for at komme i skole.

LæseRaketten sætter i år fokus på vejen tilbage til skolen. Du møder Rose på 13 år, som måtte flygte fra nabolandet og nu er kommet i skole i Liberia, John, som er droppet ud af skolen og

tjener penge på at vaske motorcykler, og fire søskende, som blev fanget af rebeller under krigen, men som nu går i skole.

Carsten Jensen skrev i sidste års LæseRaket: 'Når man ikke kan læse, så er det som at være spærret inde i et lille rum uden døre og vinduer.' Vi håber, at LæseRaketten åbner et vindue til børns liv i Liberia og en dør til fortællinger om landets natur og klima, om krigen og freden og om den rige afrikanske kultur.

Med LæseRaketten håber vi at skabe læselyst på din skole, og vi håber, du vil være med i kampen for alle børns ret til at gå i skole. Der er nu kun tre år til 2015, hvor politikerne har lovet, at alle børn i verden går i skole. Lad os sammen vise politikerne, at alle børn skal lære at læse, så døre og vinduer åbnes for alle børn i verden.

Vær med til at åbne et vindue mod verden.

Rigtig god læselyst

Helle Gudmandsen

LÆSERAKETTEN 2012

Den gamle mand der blev snydt

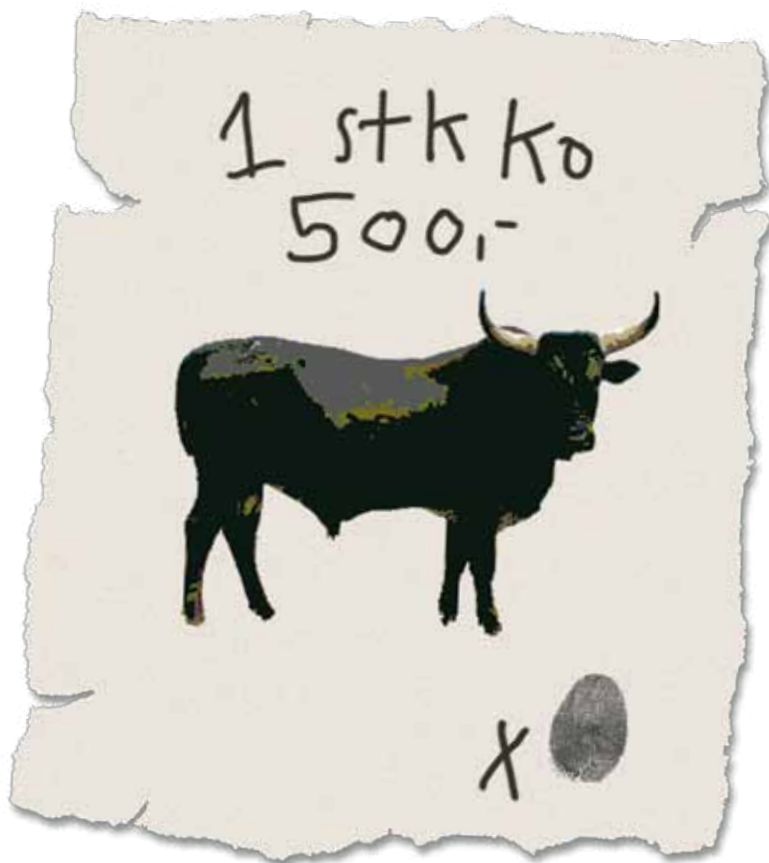
FORORD AF PETER TYGESEN · ILLUSTRATION: PETER WALDORPH

Nu skal I høre, sagde den gamle mand. Solen havde skinnet hele dagen. Nu var det kølig aften.

De så hinandens ansigter i lyset fra bålet. Bag dem var alting mørkt.

- Det er historien om dengang, jeg blev snydt. Min nabo ville gerne ha' min ko, og jeg trængte til penge. Vi snakkede om det, og til sidst lavede vi en handel: Jeg skulle have 3.000 for koen. Han skrev det ned på et stykke papir, og jeg skrev under. Eller fordi jeg ikke kan skrive, så satte jeg et kryds og mit fingeraftryk. Så havde vi en aftale. Han fik koen, men så gav han mig kun 500. Han sagde, at det var det, der stod i aftalen. Min søn kom hjem fra sit arbejde i byen og læste aftalen. Han sagde, at jeg var en idiot. Det sagde min søn. For naboen havde skrevet aftalen sådan, at der stod, at jeg kun skulle have 500. Og det havde jeg skrevet under på.

- Er det ikke mærkeligt, sagde den gamle mand, at vi alle sammen er dyr ligesom kaninen og kanariefuglen: Vi har alle sammen pels eller fjer, lemmer eller vinger, øjne og ører og får mad ind gennem munden. Og vi har alle sammen stemmer, vi snakker sammen. Men mennesker er de eneste dyr, der har fundet ud af at skrive beskeder til hinanden. Hugget ind i klipper eller tagget med spraydåse. Mennesker kan sende beskeder, der kan læses langt væk. I bøger og aviser, som brev eller sms, på Facebook eller mail. Eller de kan skrive beskeder til sig selv

og læse historier. Mennesket er det eneste dyr, der kan læse og skrive. Det gør os ret specielle.

- Nøj, sagde Sabrina. Sådan havde jeg ikke lige tænkt på det.
- Sjy! hviskede John. Du må ikke snakke, når den gamle fortæller!

- Og alligevel, sagde den gamle. Så har jeg aldrig fået lært at læse. Der var ingen skole, da jeg var dreng. Nu ved jeg ikke, om folk lyver for mig. Jeg skal altid ha' andre til at læse for mig.

- Der står her i en bog, sagde Sabrina, at 67 millioner børn i hele verden ikke kan komme i skole og lære at læse og skrive. Ligesom den gamle mand.

- Det er da strengt, mente John. Nogen skulle da hjælpe dem.

A young girl with dark skin and short hair, wearing a black and yellow striped tank top and a leopard print skirt, stands in a lush green environment. She is holding a yellow object in her right hand and has her left arm resting on a tree trunk. The tree trunk is covered in graffiti, including the numbers '130', 'AT-62', 'TT-59', 'BT-3', and 'IT-0'. A black pot hangs from a branch above her. A blue circle with the word 'Blessing' is in the upper left corner.

Blessing

Blessing i gummiplantagen

TEKST: HANNE SELNÆS · FOTO: TINE HARDEN

Hej, jeg hedder Blessing. Jeg er ni år. Jeg bor på en plantage, hvor min far tapper gummi. Gummi kommer fra et træ som det her. Når man ridser i træet, drypper der gummi ned i skålen, der hænger på træet.

Jeg vil gerne være lærer. Men en god lærer. Jeg vil ikke slå, hvis børnene er urolige. Jeg vil bare dumpe dem.

Kg-2 S/S

Topic - The day
the week

- 1 Sunday
- 2 Monday
- 3 Tuesday
- 4 Wednesday
- 5 Thursday
- 6 Friday
- 7 Saturday

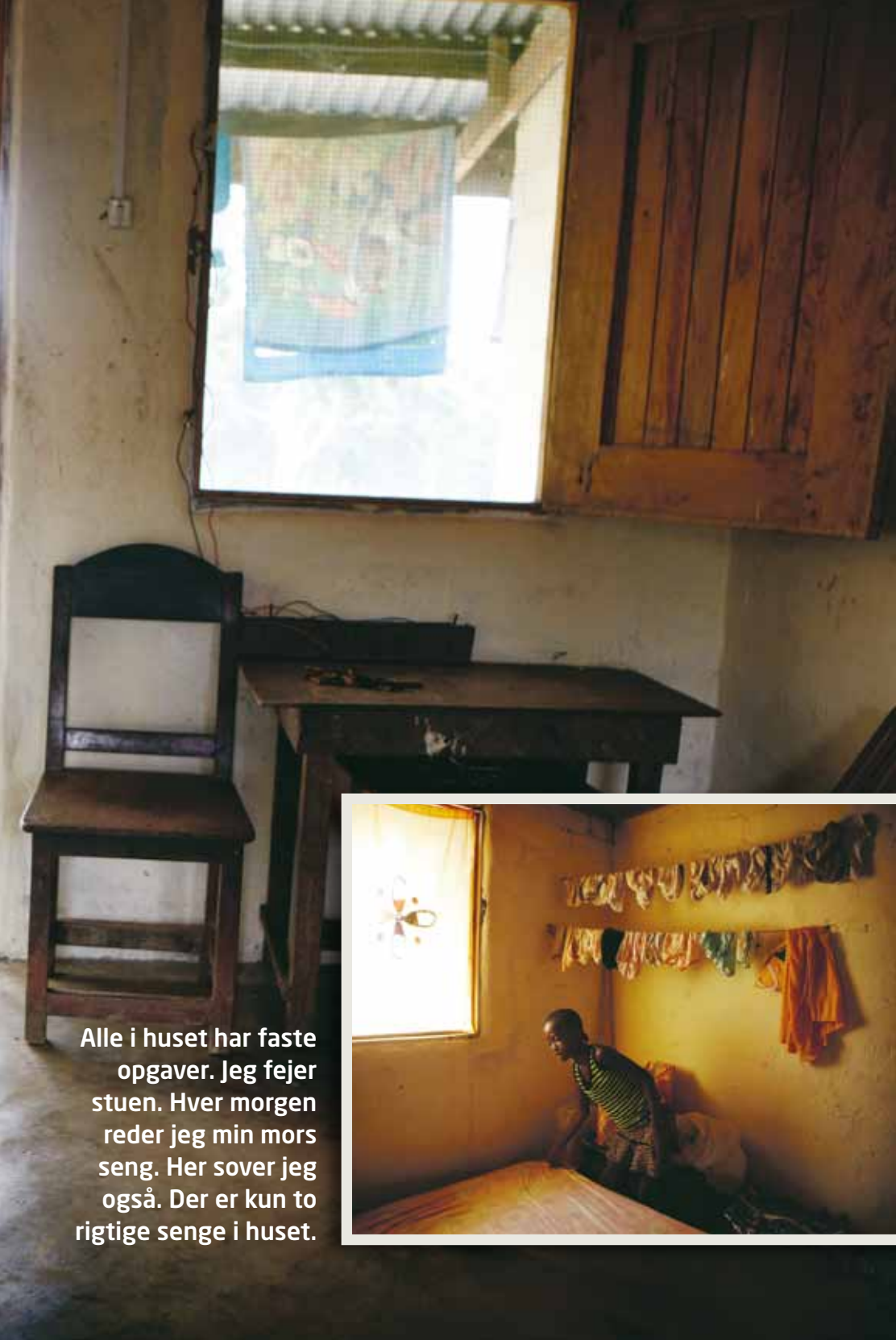
Her er jeg med
min mor foran
vores hus. Vi bor
11 personer her.
Der er to små rum
og en lille stue.
Her sover vi også.

Jeg læser alle ugens dage
højt. Min lærer har skrevet
dem på tavlen. "Mandag,
tirsdag, onsdag, torsdag,
fredag, lørdag og søndag".
Hele klassen læser med
i kor.

Min storesøster har
en lille baby. Hun er
fem måneder. Jeg giver
den lille pige vand
med en ske.

Alle i huset har faste opgaver. Jeg fejer stuen. Hver morgen reder jeg min mors seng. Her sover jeg også. Der er kun to rigtige senge i huset.

Her er jeg sammen med mine venner. De bor også i husene. Vi bor i lange rækker. Der er altid nogen at lege med.

Jeg kan bedst lide at lege med min veninde. Vi spiller med sten. Jeg kaster en sten op i luften. Inden jeg griber, skal jeg samle en anden sten op fra jorden. Jeg vinder.

Det er kun min far, som
har arbejde. Derfor har vi
ikke så tit penge til kød.
Her ordner jeg nødder fra
palmetræerne. Nødderne
bliver til en stærk sovs,
som vi spiser med ris.

Se mere om
Blessing på
ibis.dk/liberiasbørn

Cyrus

Cyrus vil gerne til USA og drikke koldt vand.

Cyrus vil til USA

TEKST: HANNE SELNÆS · FOTO: TINE HARDEN

Der er ingen trafik i den lille by, hvor Cyrus bor. Så her er ret stille. Man hører kun stemmer fra husene. Alle døre og vinduer står åbne. For det er varmt udenfor.

I dag er det lørdag. Så vasker alle tøj. Nu hænger det på snore mellem husene. Eller ligger på græsset og tagene, hvor det kan tørre.

Cyrus har vasket sit tøj, da vi kommer på besøg. Her er fint. Pladsen foran huset er lige fejtet. To høns bader i sandet. Cyrus' hus er lavet af mursten. Der er ikke glas i vinduerne. Men de kan lukkes med en låge af træ. Taget er af blik. Mange andre huse har tag af strå og palmeblade og vægge af bambus og ler.

Indenfor venter Cyrus og hans far George. Hans mor er taget ind til byen. Hun henter ris og madolie, som bliver delt gratis ud til fattige familier. Cyrus' far kan ikke gå så langt. Han mangler det ene ben. For seks år siden blev det fjernet af lægerne. Der var betændelse i benet. Nu står krykkerne klar lige ved vinduet.

George er 73 år. Han har 19 børn. Cyrus er ni år og den yngste. Derfor fik Cyrus også navnet Beneno. Det betyder "Nu er det slut".

Cyrus har en onkel, som bor i USA. Det er ti år siden, han rejste. Der er mange mennesker fra Liberia, som tager til USA for at

arbejde. De sender penge hjem til deres familier. USA er det eneste land uden for Afrika, som Cyrus kender.

Cyrus drømmer selv om at rejse til USA. Han vil gå i skole og blive mekaniker derovre. "Så kan jeg reparere biler, når de går i stykker og hjælpe min familie her i Liberia," siger Cyrus. "Jeg vil nok savne min familie," mener Cyrus. Hans far ryster på hovedet ved tanken om, at Cyrus vil rejse fra ham.

Vil drikke koldt vand

Der er ikke strøm i landsbyen. Ingen fjernsyn eller køleskabe. Da Cyrus var seks år, var han med sin far i Monrovia. Det er hovedstaden i Liberia. Der var mange mennesker, masser af ting på

George er god til ludo. Her sidder han med sit spillebord.

markedet, store huse og mange biler, husker Cyrus. Han så også fjernsyn.

Cyrus har hørt meget om USA. De fleste i USA har store solide huse. Her har mange bambushytter. "De er ikke stærke, når det regner eller blæser," fortæller Cyrus.

"Og så kan man drikke koldt vand i USA," siger han og smiler. I landsbyen henter man vandet fra en brønd i jorden. Det bliver hurtigt varmt uden køleskab.

Maden er også anderledes. "I USA spiser man kød, brød og æg. I Liberia spiser vi mest ris, kassava og sovs." Kassava er nogle

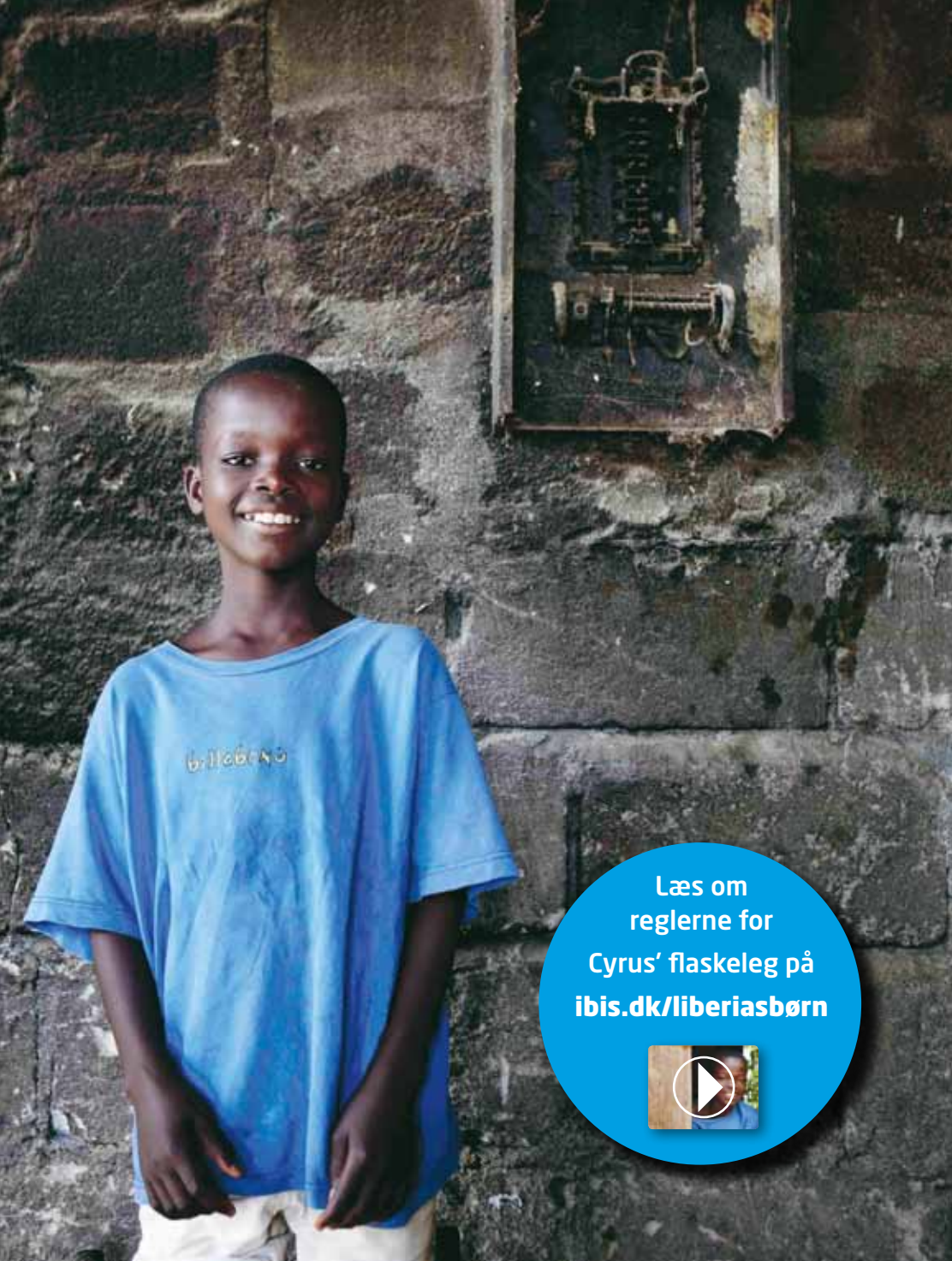

Cyrus og hans familie er katolikker. Hver søndag går de hen til den lille kirke i nærheden.

lange rødder, som vokser i jorden. De smager lidt som tørre kartofler. Sovsen er lavet af røde nødder fra et særligt palmetræ.

I USA skal han købe nyt tøj. For der er koldt, siger han. I stedet for shorts, T-shirt og klip-klappere skal han have varme trøjer, skaterbukser og store sko.

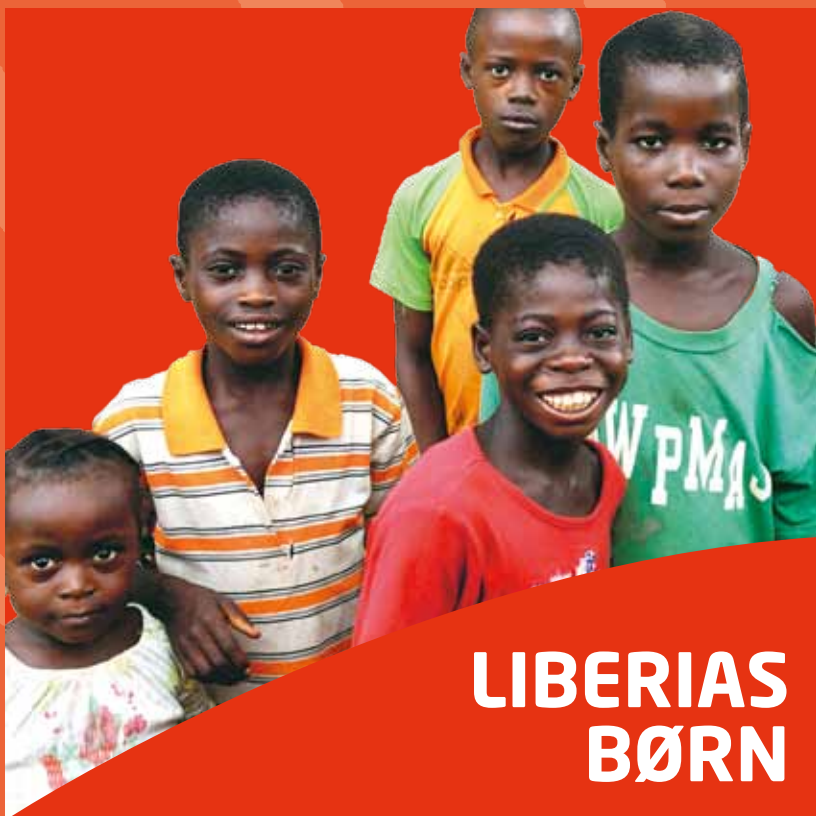
Men nu er det lørdag, og Cyrus skal ud at lege med sine venner. Først skal han dog vaske op. Det er hans faste opgave. Så leger han flaskeleg med vennerne. Bagefter spiller de fodbold. Cyrus er forsvarer. Hans favoritspiller er Ronaldinho.

Læs om
reglerne for
Cyrus' flaskeleg på
ibis.dk/liberiasbørn

Før krigen var der strøm i Cyrus' hus.

LIBERIAS BØRN

På **ibis.dk/liberiasbørn** kan du:

- Se film og billeder af børnene fra LæseRaketten
- Finde flere spændende opgaver
- Teste din viden om Liberias børn

Vidste du...
at du på hjemmesiden
kan møde endnu
flere børn og unge
fra Liberia?

Lær børnene fra LæseRaketten endnu bedre at kende. Du kan se rapperne fra Harper optræde, opleve Cyrus i kirke og gå på opdagelse i et hav af billeder af børn og unge fra Liberia. På hjemmesiden finder du også en blog, hvor du kan dele dine tanker om børnene fra LæseRaketten og læse, hvad andre børn mener.

**Bolivia
2011**

Lezly fra Bolivia: "1000 tak for de fine postkort!"

TEKST OG FOTO: LISE JOSEFSEN HERMANN

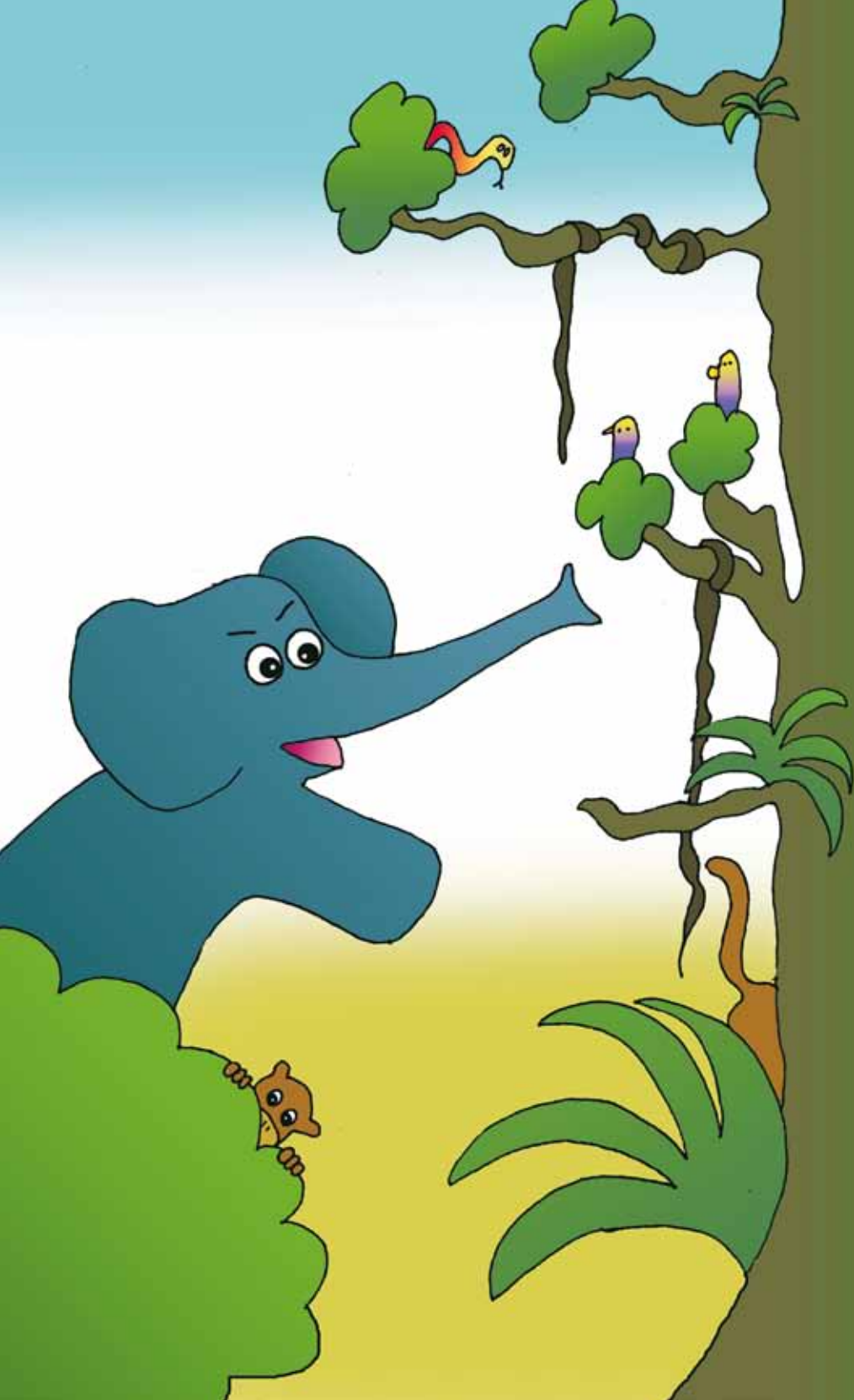
Det er rigtig varmt i landsbyen Ivaviranti. Her bor Lezly. Måske læste du om hende i LæseRaketten sidste år. Eller måske skrev du et postkort til hende? Det var der rigtig mange børn, der gjorde. I dag fik Lezly næsten 1000 postkort fra Danmark. Det er første gang, hun får et postkort. Hun blev Så glad for postkortene. Hun synes, det er vildt sjovt at læse postkortet fra Mads. Han har lige fået en orange slange som kæledyr. "Hvor er postkortene flotte", siger Lezly på guarani. Hun glæder sig

til at vise dem til sin mor og far. De er ikke hjemme. De er på arbejde. Sidste år kom Lezlys far kun hjem om søndagen. Nu arbejder han tættere på. Så kommer han hjem hver aften. Der er sket flere ting i Lezlys liv siden sidst: Før havde hendes familie 3 geder. De har fået unger. Så nu har de 5 geder. De har også fået flere høns. Nu har de 10! Lezly har lært at læse og skrive – både på spansk og på hendes indianske sprog guarani. Så nu kan Lezly læse om sig selv i LæseRaketten fra sidste år på spansk.

Lezlys drømme om fremtiden har også forandret sig: "Når jeg bliver 11 og færdig med 6. klasse, vil jeg på kostskole. Jeg vil ikke længere være sygeplejerske. Nu vil jeg være lærer. Så vil jeg undervise i min landsby". Der er kommet en ny lærer i Lezlys landsby. Han kan guarani. "Så er han en meget bedre lærer", siger Lezly.

Lezly skynder sig at vise postkortene til de andre børn i landsbyen. Hun er meget stolt af dem. De andre børn er imponerede. Snart er der en festival for alle børnene i området. Så vil hun tage postkortene med og vise dem. Men først vil hun læse alle postkortene selv. "Det er så fint, det I har skrevet. 1000 tak", siger Lezly. Hun smiler over hele hovedet.

Den kloge skildpadde

Frit efter et afrikansk eventyr

AF LENE FAUERBY · ILLUSTRATIONER: MILLE ETTRUP KLEIN

Der var engang en jungle fuld af dyr. Dyrene havde det dejligt og levede godt sammen.

Men en dag begyndte junglen at ryste. Træerne og dyrene rystede, og junglen blev fyldt af en frygtelig brølen.

Det var elefanten. "Jeg er den mægtigste og stærkeste i hele junglen," brølede den.

Dyrene i junglen blev bange og kede af det. For elefanten for rundt og kom til at træde på de mindre dyr i sin iver efter at vise, hvor stor og stærk han var.

"Hvad skal vi dog gøre?" tænkte dyrene i junglen.

Tæt ved junglen lå der en stor sø. Den var også fuld af dyr.

Det største dyr i søen var flodhesten.

Den hørte elefantens rasen, og nu blev der en frygtelig ballade i søen. "Jeg er den mægtigste og stærkeste i hele søen," brølede flodhesten. Og der blev en bølgen og skvulpen. Så vild var den, at den kom til at skade nogle af de små dyr, der levede i søen.

"Hvad skal vi dog gøre?" tænkte dyrene i søen.

Om natten blev der hvasket i hele junglen og hele søen. Der blev holdt et stort og hemmeligt møde. Alle dyrene mødte op, undtagen elefanten og flodhesten.

Mange klagede deres nød over de to store dyrs forfærdelige vildskab.

Til sidst trådte skildpadden frem.

"Nu skal I høre," sagde den. Og ud af det lille hoved kom en plan så klog og god, at alle dyrene klappede. Men de gjorde det helt stille, så de ikke kom til at vække elefanten og flodhesten.

Næste morgen gik skildpadden ud for at møde elefanten.

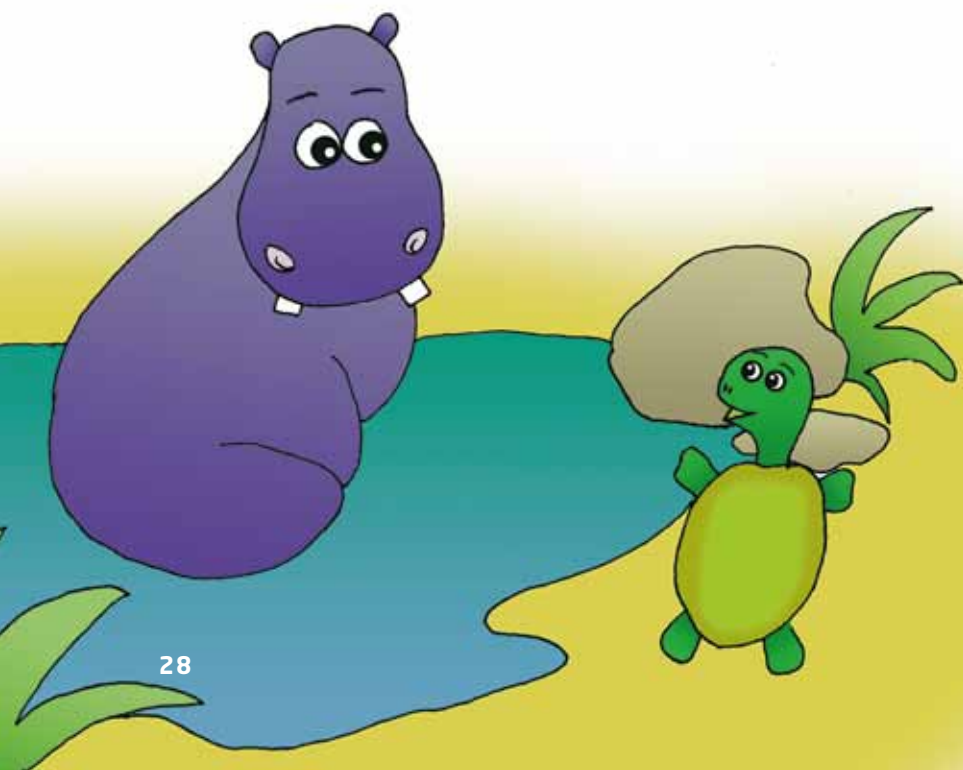
"Jeg hører, at du er den mægtigste og stærkeste i hele junglen," sagde den lille skildpadde.

"Ja!" brølede elefanten. "Det er jeg. Ingen kan overvinde mig!"

"Men så vil jeg spørge, om du vil trække tov med mig, nu du er så stærk?" sagde skildpadden.

"Ha!" sagde elefanten. "Trække tov med dig!? Det er da for latterligt. Men ok, nu du så gerne vil, så lad gå."

"I morgen så," sagde skildpadden, og så gik den. Den gik hen for at møde flodhesten.

"Jeg hører, at du er den mægtigste og stærkeste i hele søen," sagde den lille skildpadde.

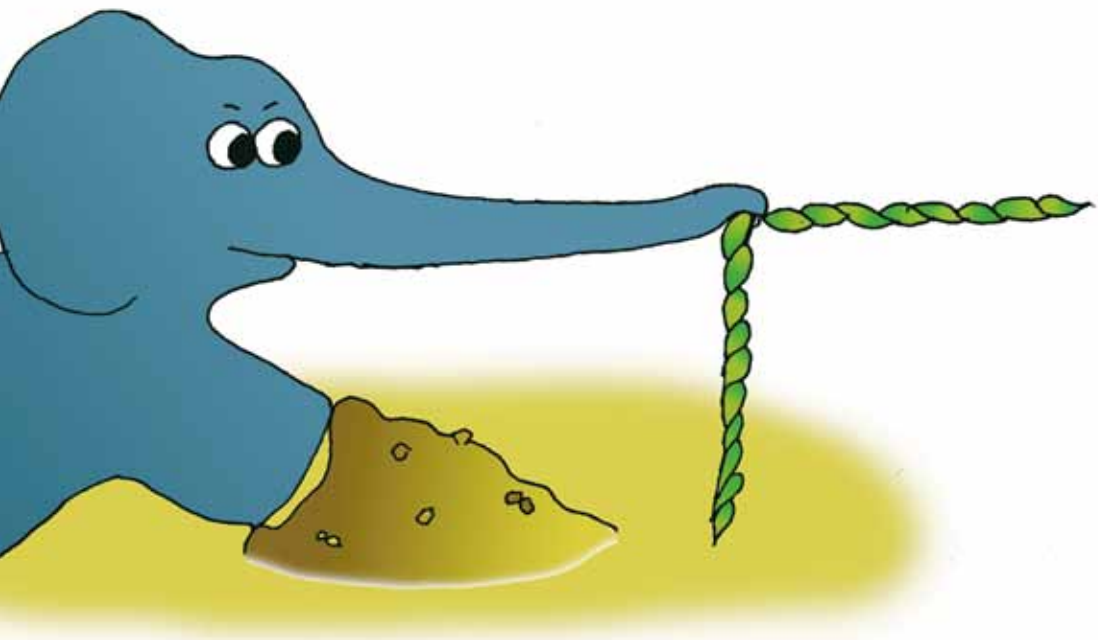
"Ja!" brølede flodhesten. "Det er jeg. Ingen kan overvinde mig!"

"Men så vil jeg spørge, om du vil trække tov med mig, nu du er så stærk?" sagde skildpadden.

"Ha!" sagde flodhesten. "Trække tov med dig!? Det er da for latterligt. Men ok, nu du så gerne vil, så lad gå."

"I morgen så," sagde skildpadden, og så gik den.

Den nat sov flodhesten og elefanten sødt. Men alle de andre dyr havde travlt. Der skulle laves et tov. Alle kom med lianer og vandplanter og siv og stærke nye grønne grene. Der blev flettet og snoet hele den lange nat. Til sidst lå der et smukt, stærkt og meget langt tov, som skinnede i den første sols stråler.

Skildpadden tog den ene ende af tovet og trak det med sig hen til elefanten.

"Her har du tovet, ærede stærke elefant. Du skal bare begynde at trække, når der bliver råbt NU," sagde skildpadden.

"Selvfølgelig," sagde elefanten og pustede hånligt. "Jeg skal trække så hårdt, at du kommer til at flyve gennem luften."

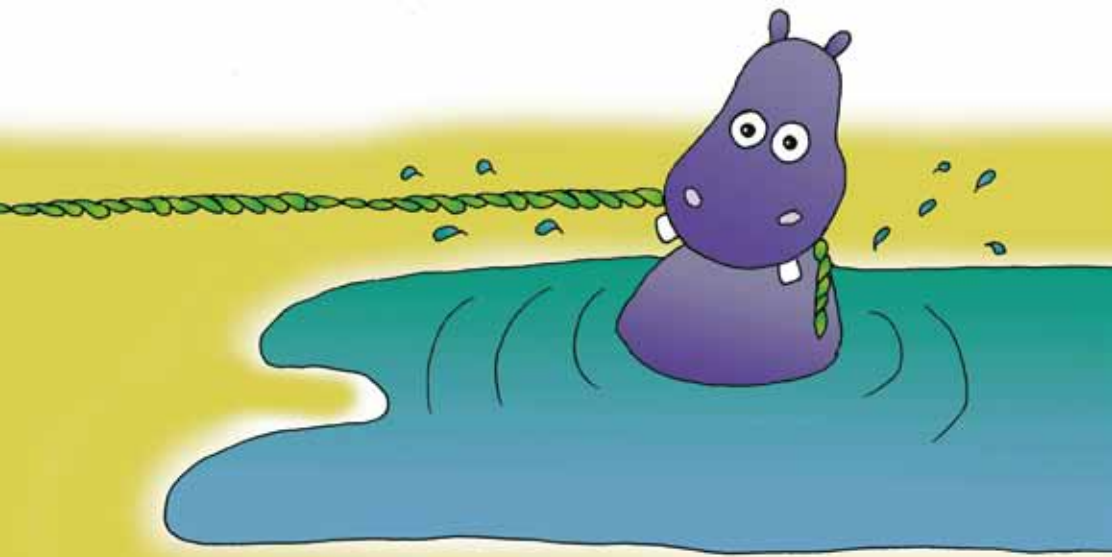
Skildpadden tog den anden ende af tovet og trak det med sig hen til flodhesten.

"Her har du tovet, ærede stærke flodhest. Du skal bare begynde at trække, når der bliver råbt NU," sagde skildpadden.

"Selvfølgelig," sagde flodhesten og pustede hånligt. "Jeg skal trække så hårdt, at du kommer til at dykke helt ned på søens bund."

Til sidst gik skildpadden sammen med alle dyrene hen til midten af tovet.

"NU!" råbte den, så højt den kunne.

Elefanten og flodhesten begyndte at trække. De trak, og de trak, og de trak, og de trak.

Men intet hjalp det.

"Pyh!" gispede elefanten, og dens snabel blev klemmt helt flad af det stærke tov. "Hvem skulle tro, at en lille skildpadde kunne være så stærk?"

"Pyh!" stønnede flodhesten, og dens kæber blev helt skæve af trækket i det stærke tov. "Hvem skulle tro, at en lille skildpadde kunne være så stærk?"

Skildpadden og alle dyrene fra junglen og søen stod ved midten af tovet og hørte på de to store dyr, der pustede og stønnede i hver deres ende.

"NU!" sagde skildpadden så. Og i ét hug skar han det stærke tov over.

"Bang!" sagde det i junglen. Elefanten røg tilbage og faldt med hovedet ind i en stor træstamme.

Og "bang!" sagde det ved søen, da flodhesten røg helt ned på bunden og slog hovedet mod en sten.

Skildpadden gik hen til elefanten, som sad og holdt på en stor bule.

"Nå," sagde den. "Kan du så se, at jeg alligevel var stærkest?"

Elefanten så på den lille skildpadde.

"Det må jeg indrømme," sagde den.

"Men hvor gemmer du dog alle de kræfter i den lille krop?"

Skildpadden gik så hen til flodhesten.

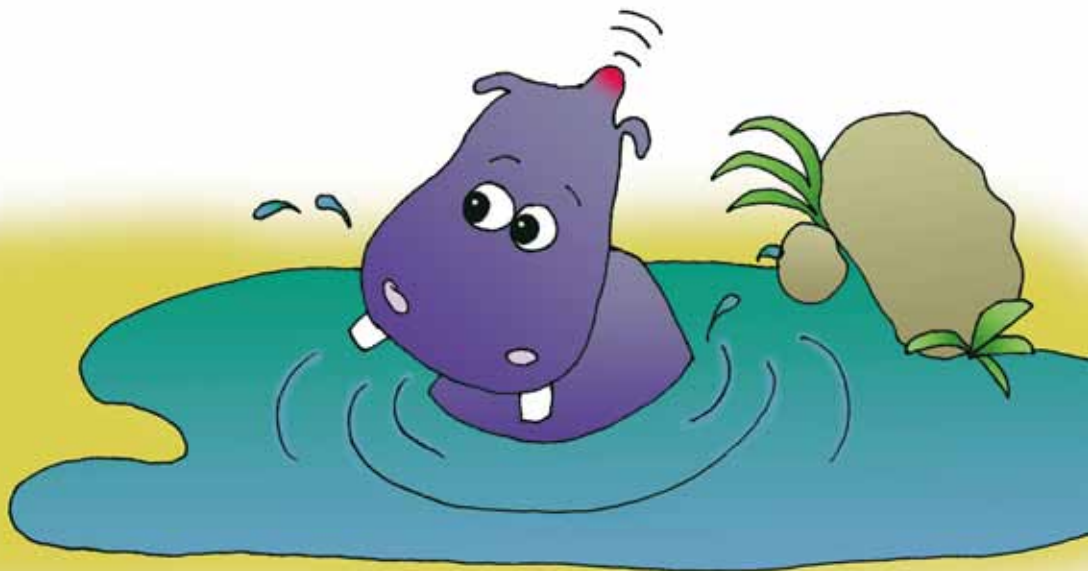
Den sad også og holdt på en stor bule.

"Nå," sagde den. "Kan du så se, at jeg alligevel var stærkest?"

Flodhesten så på den lille skildpadde. "Det må jeg indrømme," sagde den. "Men hvor gemmer du dog alle de kræfter i den lille krop?"

Skildpadden smilede bare.

Og vi, som nu har hørt historien, vi ved godt, hvor skildpadden havde sin styrke.

Det havde nemlig slet ikke noget at gøre med at brøle højest og vise sine muskler.

Nej, skildpaddens styrke var, at den kunne bruge sit lille hoved og tænke sig om.

Derfor hed skildpadden fra nu af altid Den kloge Skildpadde.

NATUR OG KLIMA

På **ibis.dk/naturogklima** kan du:

- Gå på opdagelse i Liberias frodige regnskov
- Lære Liberias dyr at kende
- Blive klog på Liberias klima
- Få styr på dit klimafodspor med Agent Footprint
- Lære om Liberias naturressourcer
- Finde masser af spændende opgaver

Kan Liberias dværgflodhest virkelig
lave sin egen solcreme?
Hvordan producerer man kakao og gummi?
Hvorfor er Liberia fattigt, når det er
rigt på guld og diamanter?

Få svar på alt dette og meget mere
på **ibis.dk/naturogklima**

Vidste du...

at Liberias hovedstad,
Monrovia, er en af de
vådeste byer i verden?
Der falder omkring 5000 mm
nedbør om året. I København
falder der kun 525 mm
om året.

Rose

Rose har fart på gennem skolen

TEKST: HANNE SELNÆS · FOTO: TINE HARDEN

Man lægger mærke til Rose Young, når man træder ind i 3. og 4. klasse, som bliver undervist sammen. Ikke kun fordi hun i dag er den eneste pige, der er kommet i skole, men også fordi hun lyser op, sådan som hun sidder på skolebænken, der er lavet af lange og kraftige bambusrør. For i Roses sorte hår glimter fine sten i det turkise hårbånd, som matcher den skinnende turkise nederdel og den orange bluse.

Rose Young på 13 år bor ved floden Cavala, som danner grænsen mellem Elfenbenskysten og Liberia. Prollo hedder byen, hvor hendes mor har slået sig ned sammen med stedfaderen, som er toldbetjent.

Rose går i 4. klasse. Mange børn og voksne i Liberia har været flygtninge i Elfenbenskysten under krigen. Men ikke Rose. Hun er flygtet den anden vej. For sidste år udbrød der ballade og voldsomme sammenstød i Elfenbenskysten, hvor hun boede. Derfor flygtede over 100.000 mennesker til Liberia. Mange er her endnu. Ligesom Rose og hendes mor og søskende.

Først boede Rose hos en tante i byen, men så skulle tanten rejse til USA, så nu bor Rose sammen med moderen hos den nye mand og en lillesøster. I byen Prollo venter lastbiler stuvende fulde af rågummi eller palmeolie på at blive fragtet over floden med den lille flade pram, som trækkes af et spil tværs over

floden. Færgen virker bare ikke lige nu, så lastbilerne har ventet i flere dage.

Kanosejladts gav forældre råd til at bygge skole

Det er takket være floden, at der i dag er en skole, som Rose nu har fået lov til at gå i. For bare tre år siden gik næsten ingen børn i skole her.

En del forældre havde længe været trætte af, at deres børn ikke kunne komme i skole. En far til otte børn begyndte derfor at samle penge ind, så forældrene selv kunne bygge en skole.

For at tjene penge til skolen gik forældrene til det lokale råd. Rådet ejer en stor kano, der sejler passagerer tværs over grænsefloden flere gange om dagen. Forældrene fik lov til at sejle kanoen i flere måneder og bruge pengene til byggematerialer. På den måde skaffede de penge til bliktaget, cement til mursten og noget af gulvet og træ til stolper, døre og skodder til de huller, som gør det ud for vinduer.

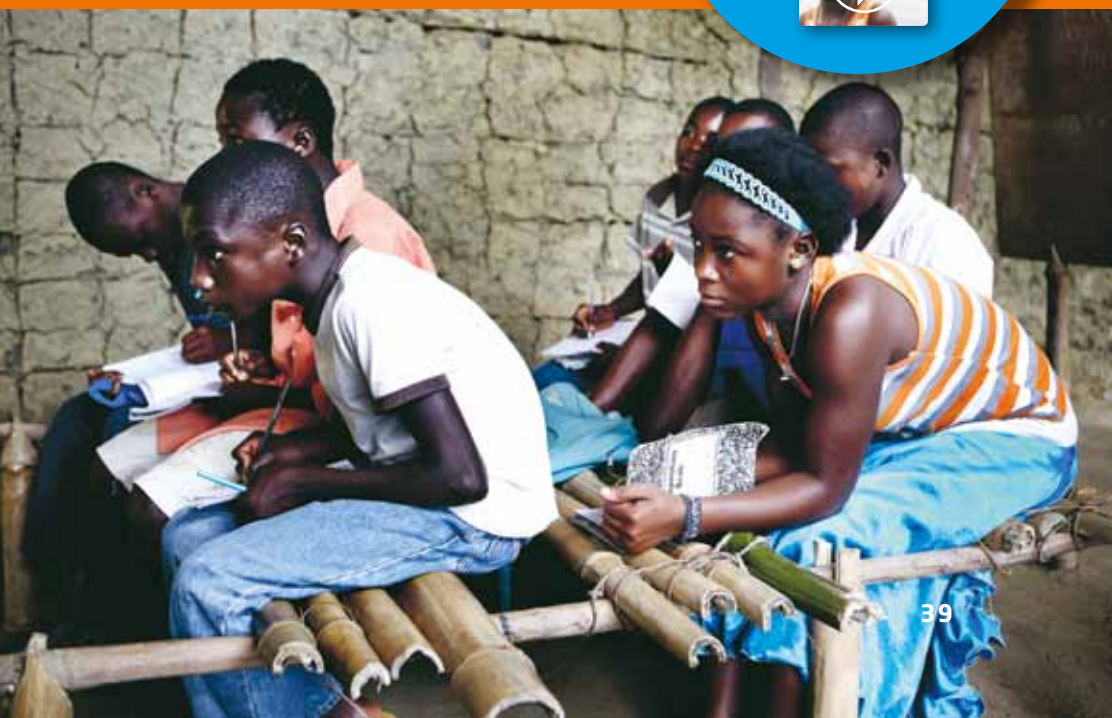
I dag står der så en lille skole et par kilometer uden for byen med tre klasselokaler. Sammen med IBIS har forældrene nu i to år drevet skolen. IBIS har sørget for at uddanne og aflønne de lærere, som skolebestyrelsen har fundet. Lærerne skal få store børn som Rose igennem seks års skolegang på kun tre år. Og de skal tage sig af de små nye elever, der også finder vej til skolen.

Rose er glad for lærerne. De slår ikke børnene, sådan som de gjorde på skolen i Elfenbenskysten.

Bænken af bambusrør, som hun sidder på, er ikke særlig behagelig. Men det er bedre end at sidde på det kølige gulv. Når forældrene har fået lov til at sejle den tunge kano gennem den kraftige strøm nogle flere måneder, skulle der blive råd til møbler.

Bambusrørene fungerer både som borde og stole i skolen.

Se mere
om Rose på
ibis.dk/liberiasbørn

Sæt fart på skolen

IBIS får krigens børn i skole

I Liberia har krig smadret mange børns skolegang. I dag er der heldigvis fred. IBIS sørger for, at store børn og unge mellem 10-25 år kommer i skole for første gang eller vender tilbage til skolen. Det gør vi i den del af landet, hvor flest skoler blev ødelagt af krigen.

De store elever går i nogle særlige klasser. På kun tre år får de seks års undervisning. Så kan teenage-børnene hurtigt indhente de spildte skoleår og komme videre i deres liv. I stedet for at føle sig pinlige over at gå i klasse med helt små elever. Og de små i børnehaveklassen slipper for at sidde sammen med de alt for store elever, som nogle gange driller.

Det gør IBIS for at sætte fart på skolen:

- Laver hurtigtgående klasser for store børn
- Uddanner lærere
- Sørger for undervisningsmaterialer, hæfter, blyanter, passere, tegnetrekanter og skolebøger til eleverne - og kridt, tavler, et ur så børnene kan lære klokken, plus bolde og sjippetove
- Får forældre, lærere og skoleinspektører til at bakke op om skolen

**Få en stor elev
hurtigt gennem skolen
og gi' dem
en bedre lærer**
Det koster 400 kroner
om året

Ved at sætte fart på skolen sørger IBIS i Liberia for, at de store børn alligevel lærer at læse, skrive og regne. Når projektet, som I kan samle ind til, slutter, har mindst 2.400 store elever gennemført de første seks års skolegang.

Skoleelever sætter mere fart på skolen:

Pengene til IBIS' arbejde i Liberia kommer også i år fra danske skoleelever, der støtter indsamlingen "Sæt fart på skolen".

Du kan hjælpe IBIS med at få alle børn i skole. Læs hvordan på side 42.

Hjælp krigens børn i skole

- sæt fart på skolen

Mange børn og unge i Liberia kommer ikke i skole. Efter krigen mangler der både skoler, lærere og bøger. SÆT FART PÅ SKOLEN i Liberia sammen med IBIS. Din klasse kan samle ind og være med til at give børn og unge en bedre fremtid. Samtidig kan I vinde præmier til hele klassen.

Sådan gør I

Sælg lodsedler – din lærer har dem – og I kan bestille flere på ibis.dk/skoleindsamling

Saml penge ind ved at bruge fantasien til at lave et sjovt loppe-marked, en teaterforestilling, en sang eller noget helt andet!

Sådan vinder din klasse en præmie

- Ved at samle penge ind på den mest fantasifulde måde
- De fire klasser, der samler flest penge ind, vinder en sej oplevelse
- Hvis I samler 1.200 kr. ind, giver IBIS is til hele klassen

Det kan I vinde

Et besøg af Hjem-IS-bilen eller klasseture til Randers Regnskov, Cirkus Arena, Middelaldercentret eller biografen.

Vind is til hele klassen

IBIS giver is til alle klasser, der samler 1.200 kr. ind. For 1.200 kr. kan 3 børn i Liberia komme i en god og sikker skole i et helt år, med både blyanter, bøger og hæfter!

4b rejste 600 år tilbage i tiden

Sidste år samlede 4b fra Rosenlundsskolen så mange penge ind, at de vandt en tur til Middelaldercentret. De havde en fed tur. Det var faktisk som at rejse med en tidsmaskine tilbage til middelalderen. De affyrede sten med katapult og overværede en spændende ridderturnering. Der blev skudt med langbuer og kastet med store sten – og selvfølgelig lavet mad over bål. "Det var en fantastisk tur. Vi kan klart anbefale turen til andre klasser," siger både elever og lærere.

Hæng dine meninger til tørre

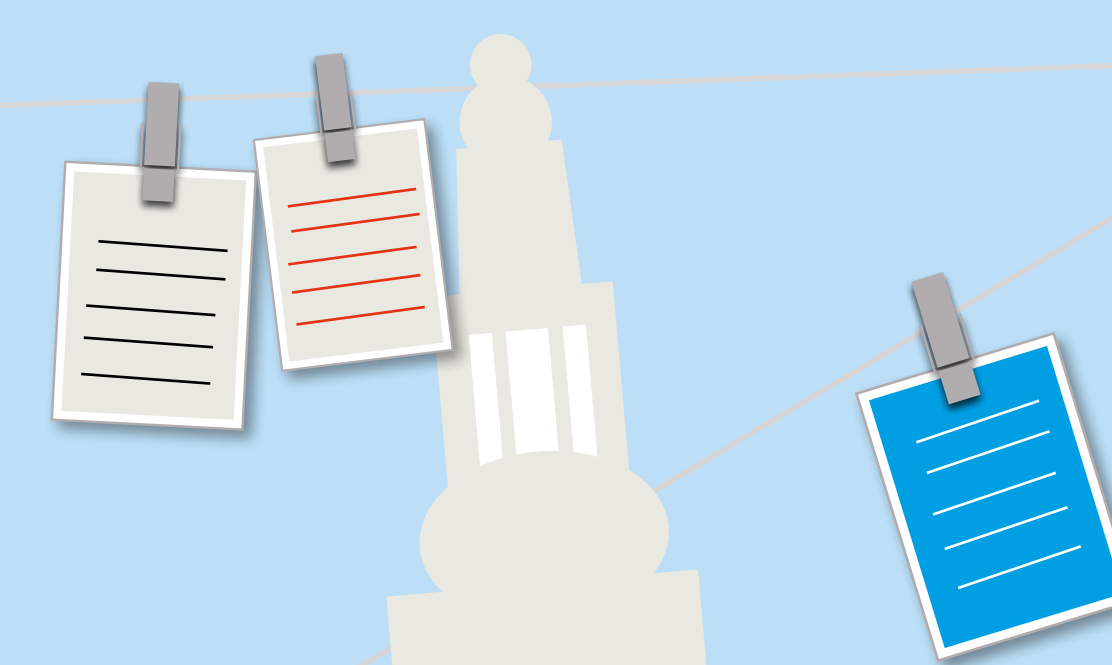
**Kom så politikere! Skriv og tegn et postkort
til politikerne. De skal hænge hele vejen
rundt om Christiansborg**

I aktionsugen kan du give din mening til kende, når IBIS holder aktionsdage i Aarhus, Aalborg og København. Der er bare tre år til 2015, og 67 millioner børn mangler stadig en skole. Nu må politikerne ud af starthullerne og finde penge til skoler, lærere og skolebøger. Det strammer virkelig til! Derfor vil IBIS sammen med jer hænge postkort på en tørresnor rundt om hele Christiansborg, så politikerne kan læse jeres opfordringer til at sende alle børn i skole.

Skriv et postkort til Danmarks politikere, find postkortet på **www.ibis.dk/postkort**. På postkortet kan du tegne det barn, som mangler en skole og skrive, hvorfor du synes, alle børn skal i skole.

Send dit postkort til IBIS **senest den 20. april**, enten med posten til: Nørrebrogade 68B, 2200 København N eller som elektronisk postkort til **verdeniskole@ibis.dk**

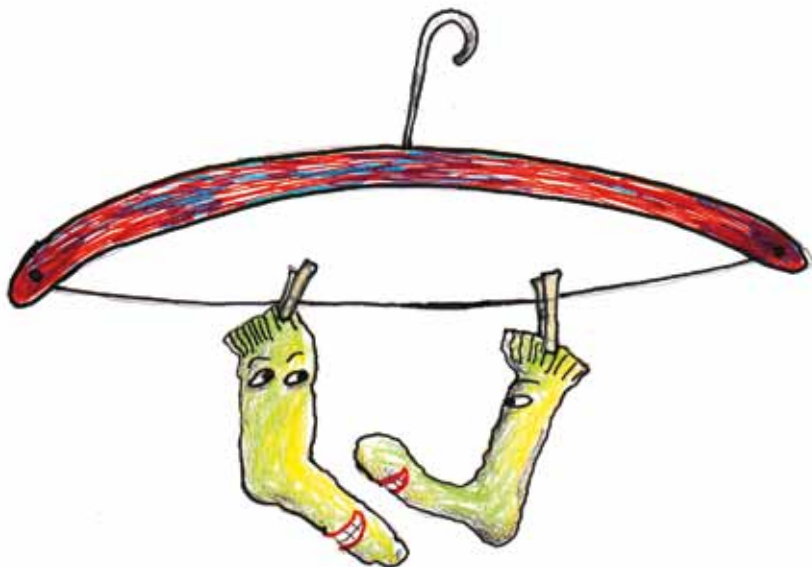
Til aktionsdagene i uge 17 i Aalborg, Aarhus eller København kan du også lave dit eget postkort og hænge det på tørresnoren sammen med de postkort, vi har fået tilsendt.

Tørresnoren skal nå rundt om hele Christiansborg, så alle Folketingets politikere kan se, hvor mange danske skoleelever der går ind for, at alle børn i verden kommer i skole.

Hvis alle 67 millioner børn, som ikke går i skole, tog hinanden i hænderne, ville børnekæden nå hele vejen rundt om jorden. Med jeres postkort og tegninger af børn, der ikke går i skole, vil vi gøre de 67 millioner børn synlige for politikerne i Danmark.

**Aktionsdage den 24. april i Aalborg,
25. april i Aarhus og 26. april i København.**

Strømpen, der blev væk

TEKST: KATRINE MARIE GULDAGER · ILLUSTRATIONER: LILIAN BRØGGER

Der var engang en strømpe, der boede i et klædeskab sammen med en anden strømpe. De to strømper var et par, og det var de glade for.

Hver aften sagde den ene strømpe til den anden:

- Du er vel nok den fineste lille strømpe i hele verden!

Og den anden strømpe svarede:

- I lige måde!

De to strømper hang på en strømpesnor. Hver sad de fast i en klemme. Af og til skete det, at den lille dreng, de boede hos, havde brug for dem. Så tog han klemmen af og trak en strømpe

på hver fod. Det havde strømperne ikke noget imod. Det var jo nu engang deres arbejde. At være strømper for drengen.

Drengen var flink til at gå med sandaler, og derfor fik strømperne masser af frisk luft. De asede og masede, som de sad der på drengens fod, men de kom rigtig rundt i verden, og det var de glade for.

De fleste af de steder, drengen kom, kendte de. Altså i gulvhøjde.

Der var skolen, og der var drengens bedsteforældre. Og der var dét hus, hvor drengens bedste ven boede. Alt det kendte strømperne ud og ind. Indimellem faldt de faktisk i søvn, mens de sad der på drengens fod. Fordi det hele var så velkendt.

Men det skete også, at drengen skulle noget helt særligt, og så var der nok noget at se på! Og snakke om bagefter, når man hang på snoren.

For eksempel havde drengen engang været i udlandet. Så havde strømperne bare været heldige, at de var kommet med i kufferten. For mange af de andre strømper måtte hænge hjemme i klædeskabet og kede sig.

Strømperne var glade for at være strømper for den lille dreng, men der var dog ting i tilværelsen som de ikke brød sig om. For strømpernes vedkommende var det tørretumbleren. En ting var, at blive smidt til vask og ligge der i vasketøjskurven

sammen med en hel masse beskidt tøj, der stank. Noget andet var at blive puttet ind i vaskemaskinen og ligge dér og boble rundt med en hel masse sæbe. Men tørretumbleren! Ikke bare var det ulideligt varmt, de to strømper blev næsten altid væk fra hinanden.

De to strømper havde faktisk engang prøvet at starte en underskriftsindsamling

mod tørretumbleren, for de ville langt hellere hænge på en tørresnor i haven. Dér kunne de dryppe i fred og ro, dér kunne de hænge ved siden af hinanden, som de plejede.

Men tøjet i klædeskabet havde forskellige meninger om tørretumbleren. Drengens undertrøjer syntes for eksempel, at det var sjovt at dreje rundt og rundt.

- Det er ligesom at være i Tivoli! sagde de.

Og underbukserne syntes også, at det var dejligt at komme i tørretumbleren.

- Det er dejligt at blive blæst igennem af en varm vind, sagde de.

- Det er ligesom at være sydpå!

Strømperne måtte se i øjnene, at de nok aldrig slap af med tørretumbleren, men hver gang de skulle ned i den, fik de det rigtig skidt.

Den ene strømpe sagde til den anden:

- Åh, bare vi ikke bliver væk fra hinanden!

Den anden strømpe svarede ikke.

Den var så bange.

En dag skete der hverken værre eller bedre, end at de to strømper blev væk fra hinanden. Drengen bar kurven med sit rene vasketøj op ad trappen, op på sit værelse, og så gik han ellers i gang med at lægge sit tøj sammen. Det var noget, hans mor havde lært ham. Omhyggeligt blev bukser, bluser og undertøj lagt sammen i bunker. Strømperne bredte den lille dreng ud på sengen, så han kunne se, hvem der hørte sammen med hvem.

Men hvad var nu det?

Så vidt den lille dreng kunne se, manglede der en strømpe! Åh, nej, det var ikke noget, den lille dreng brød sig om. Han fik en stor, grim rynke i panden.

Den lille dreng lod den enlige strømpe ligge på sengen, og så gik han ned ad trappen og ned i kælderen for at se, om han havde tabt strømpen på vejen. Han kiggede ind i tørretumbleren, og han kiggede bag tørretumbleren, hvor der var meget støvet. Men strømpen var ingen steder at se.

Den lille dreng kaldte sågar:

- Strømpe, strømpe, hvor er du?

Den strømpe, der lå og var ensom på sengen, var meget, meget ked af det. Når man er en strømpe, giver tilværelsen kun mening, når man er to. En enlig strømpe er der ingen i hele verden, der vil hverken eje eller have. En enlig strømpe er så godt som færdig. Og det vidste den lille strømpe på sengen godt. Faktisk kom den til at græde.

Den græd:

- Men jeg er en god strømpe! Det er ikke min skyld!

Strømpen var bange for at blive smidt ud. Og med god grund. Måske ville den få lov til at ligge i skabet en tid, men hvis den anden strømpe ikke dukkede op, så ville den en dag blive smidt ud. Så ville drengens mor rydde op i hans skab, og så ville hun sige:

- Åh ja, det var den strømpe, der aldrig dukkede op.

Hun ville smide strømpen ned i en pose med andet affald fra drengens værelse, og så ville dens liv være forbi.

Hvad hverken strømpen eller den lille dreng vidste, var, at der findes et særligt sted for alle de strømper, der er blevet væk. Den strømpe, der var blevet væk, lå faktisk allerede i en bunke med en hel masse andre strømper, der var blevet væk den dag.

Man tror det ikke, men verden mister faktisk en ganske stor bunke strømper hver dag. Og for at der ikke skal gå kludder i det, bliver alle tabte strømper inddelt i grupper og datomærket, så man ved nøjagtig, hvem der er blevet væk hvornår.

Strømpen, der var blevet væk, var lidt forvirret. Ikke alene var den blevet helt rundtosset af tørretumbleren, den forstod heller ikke rigtig, hvor den var kommet hen. Den spurgte de andre strømper, hvem de var, og hvor de kom fra, men ingen svarede strømpen, for de kom fra andre lande og talte andre sprog.

Strømpen sagde tragisk:

- Sådan er det at være en enlig strømpe. Så er man bare overflødig! Ligegyldig!

Snart viste det sig, at strømperne skulle stå i kø, for de skulle registreres af en overstrømpe. Strømpen kom til at stå ved siden af en gammel sur sok fra Sverige, og sokken sagde:

- Hvorfor skal folk også altid havde ens sokker på? Hvis de nu bare kunne have forskelligt farvede sokker på, så stod vi ikke her!

Strømpen tænkte på sin makker hjemme i klædeskabet. Den kunne ikke forestille sig at være sammen med nogen andre i hele verden, hverken strømper eller sokker. Så ville den hellere dø.

Den strømpe, der lå alene tilbage i klædeskabet, lå og var rigtig trist til mode. De andre strømper prøvede at trøste den.

De sagde:

- Du finder nok en anden strømpe!
- Vær du glad for, at du har fri!

Men strømpen kunne faktisk meget godt lide at være strømpe. Den gad ikke bare ligge der og kede sig. Ikke desto mindre var det dét, den fik lov til.

Ugerne gik, og pludselig var det efterår.

Drengens mor kom op på drengens værelse og sagde:

- Her skal vist ryddes op!

Og så gik hun ellers i gang med at rydde ud i drengens ting.

Legetøj, han ikke længere legede med. Tøj, han var blevet for stor til. Og strømpen. Alt sammen blev puttet ned i nogle store poser, og drengens mor sagde:

- Ud med det!

Strømpen var faktisk på vej over i posen, da den pludselig blev væk.

Drengens mor sagde:

- Det var da besynderligt! Jeg stod med den i hånden lige før!
- Drengen smilede.

Han kunne ikke fordrage, når hans ting skulle smides ud.

Sådan gik det til, at også den anden strømpe ankom til det sted i verden, hvor alle de strømper, der er blevet væk, befinder sig. Også den stod i en meget lang kø med strømper fra hele verden. Også den skulle registreres af en overstrømpe. Så snart den var registreret og datomærket, gik den ind i de forsvundne strømperes land.

Med det samme kunne den strømpe, der var blevet væk først, mærke, at der var noget under opsejling.

I den tid, der var gået, havde den fået en helt ny flok venner, og til dem sagde den:

- Jeg tror, jeg får besøg hjemmefra!

Den snusede til luften og sagde:

- Jeg kender den lugt! Kan det virkelig være mit hjertes strømpe?

Det tog ikke mere end et par timer, så var de to strømper, der engang havde hængt så nydeligt ved siden af hinanden i klædeskabet, sammen igen. Gensynsglæden var stor, og da det blev aften krøllede de sig sammen, så de lignede en bold.

Den ene strømpe sagde til den anden:

- Du er bare den dejligste strømpe i hele verden!

Og den anden svarede:

- I lige måde!

Da det blev morgen, vågnede de ved, at en strømpe sad i et træ og fløjtede. Sådan var det nemlig i strømpernes land, der var hverken fisk eller fugle, der var kun strømper. Selv de strømper, der havde hus og have, havde ikke en lille kat, der løb ind og ud af en kattelem, næ, de havde en lille strømpe, som de kaldte på hver aften.

Den strømpe, der havde været der længst, sagde:

- Du vil elske det her! Her er ingen drenge, der pludselig trækker dig af snoren, ja her er slet ingen snor, vi kan bevæge os frit omkring!

Den strømpe, der lige var ankommet, sagde ikke noget. Det var dejligt at være sammen med sit livs strømpe igen, men bevæge sig frit omkring? Hvad skulle det nu til for?

Den første strømpe sagde:

- Forstår du, vi kan tage på stranden, vi kan lære sprog og studere

filosofi! Dette er strømpehimlen! Er du slet ikke glad?

Den anden strømpe var lidt trist til mode.

Den havde lyst til at sige:

- Min sødeste strømpe! Dette er jo ikke den virkelige verden!

Men strømpen vidste godt, at den aldrig nogen sinde mere ville komme tilbage til den virkelige verden. Den ville aldrig nogen sinde igen hænge på en strømpesnor og være den strømpe, dens forældre havde opdraget den til at være.

Sådan var det, at være en strømpe, der var blevet væk.

Den fældede en lille tåre.

Så vendte den sig mod sit livs strømpe og sagde:

- Jeg er så spændt på at se det hele!

Den tænkte:

- Jeg er det sted i verden, jeg hører til. Jeg er nemlig sammen med dig.

**John &
Nelson**

Motorcykelvaskeriet ved floden

TEKST: HANNE SELNÆS · FOTO: TINE HARDEN

I floden blandes sæbeskum, mudder og olie fra motorcykelvaskeriet med det grønbrune grumsede flodvand. Samtidig bader en kvinde sig selv og sin 4-5-årige datter. Den hvide sæbe løber ned over pigens mørke ansigt, mens moren vasker hendes hår. De bader få meter fra de seks motorcykler, som en flok drenge er i gang med at skure og skrubbe.

En af dem er John Pokolo på 14 år. Han skriver sit navn på et stykke papir. Bogstavet "J" er spejlvendt – og det tager lang tid for ham at skrive hele navnet. Hans kammerat Nelson Weah, som også er 14, kan slet ikke skrive sit navn.

Sidste år gik John og Nelson i skole, men nu bruger de det meste af dagen ved floden lige uden for byen. Her kører byens mange motorcyklister og de få bilejere hen, når de skal have vasket deres køretøjer. Bare en dags kørsel i regntiden, så er motorcyklen smurt ind i rødt mudder fra Liberias hullede jordveje.

Hver dag går de ud til floden for at tjene penge. De er bare nogle af Liberias mange børnearbejdere.

"Jeg bor sammen med min mor – og tre søskende. Jeg har ingen skoleuniform og ingen ordentlige sko. Jeg har kun det tøj, jeg

har på lige nu. Så jeg har ikke råd til at gå i skole. Derfor stoppede jeg,” fortæller John Pokolo. Hans shorts er slidte og meget hullede, men hans T-shirt og klip-klappere er hele.

Johns lillebror på 13 år arbejder også ved floden. Så snart en af drengene er færdige med at vaske og pudse en af de mudrede motorcykler og har fået sin første betaling på 3-4 kroner, styrer de hen mod kvinderne, der sidder med kødgryderne under et lille halvtag langs vejen. Her kan man købe en tallerken ris med lidt kødsovs, som regel kylling, for 3,50 krone. Dagens første måltid er på vej ned i drengenes maver.

”Nogle dage tjener vi 5,50 krone om dagen, andre dage det dobbelte. Jeg har også tjent næsten 20 kroner på en dag,” siger John, som drømmer om at blive mekaniker, når han bliver voksen.

Indtil den dag kommer, bruger han sine penge på mad til sig selv og sine søskende. Når han har penge tilovers, bruger han 75 øre på en billet til en videofilm, som han ser på et lille fjernsyn i et af de mange træskure langs byens gader. Det skal helst være en karatefilm, så er dagen reddet.

Læs mere om
børnearbejde på
ibis.dk/børnearbejde

Børnene bader i floden,
hvor de store drenge vasker
biler og motorcykler.

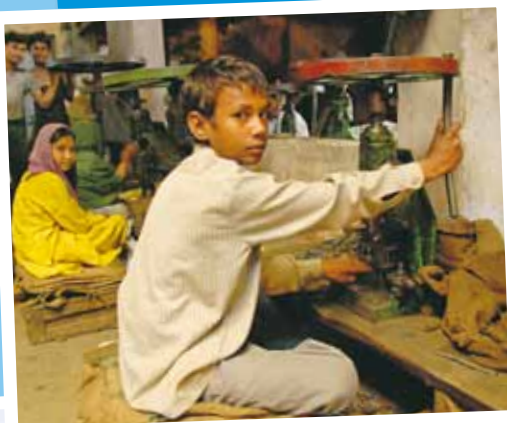

BØRNE- ARBEJDE

På **ibis.dk/børnearbejde** kan du:

- Møde nogle af verdens børnearbejdere
- Få tjek på børns rettigheder
- Blive klogere på, hvorfor der stadig er børnearbejdere i verden
- Lære om kampagnen "STOP børnearbejde – skolen er det bedste sted at arbejde"

Det kaldes børnearbejde, hvis børn under 14 år har et arbejde, som kan skade deres sundhed og udvikling, og som gør, at de ikke kommer i skole. Børnearbejde og fattigdom hænger sammen. Mange børn i verden arbejder, fordi de selv og deres familier er fattige. De arbejder for at overleve. Sådan burde det ikke være...

Vidste du...
at næsten halvdelen af
verdens 215 millioner
børnearbejdere er
under 12 år?

Rapperne fra Harper

TEKST: HANNE SELNÆS · FOTO: TINE HARDEN

Frederick og Michael har deres sejeste tøj på, da de skal give os en prøve på deres rapnumre. Rapperne og musikken fra den medbragte ghettoblaster tiltrækker hurtigt en lille flok drenge og andre nysgerrige, da vi mødes i en af byens ruiner.

Frederick og klassekammeraten Michael er begge ni år og har for nylig lært at rappe og danse. De blev inspireret af en lokal musiker, Emmanuel – og af den amerikanske rapper 50 Cent. I mange år har de to musikglade drenge sunget, danset og lyttet til musik på de kassettebånd, som stadig er meget udbredte i Liberia.

En dag blev de så bedt om at optræde. Det var lige før, sommerferien var forbi. Emmanuel var med til at arrangere et talent-show på en stor skole i byen. Showet, som også kom i radioen, skulle minde børn og forældre om, at skolen snart gik i gang igen. Langtfra alle børn dukker nemlig op i skolen, bare fordi skoleferien slutter.

Folk strømmede til for at se de i alt 70 medvirkende. Drengenes optræden blev en succes: "Det var sjovt, for folk kom op og dansede med os, mens vi optrådte," fortæller Michael.

Michaels far er fisker, og Fredericks mor sælger fisk i den landsby, de bor i lidt uden for Harper. Somme tider hjælper drengene deres forældre og får lidt penge, så de kan se musikvideo i en lille biks i nærheden. Her har Frederick set sit idol "Akon" - en sanger fra Senegal, som er slået igennem i USA.

Se drengene
optræde sammen med
Emmanuel på
ibis.dk/liberiasbørn

Michael og Frederick går begge i 5. klasse.

**Bolivia
2011**

Nu forstår jeg bedre mine lærere

TEKST OG FOTO: CHRISTINA JENSEN

Daniel står med begge hænder højt over hovedet, han holder fast i to af sine klassekammerater, men han kan ikke se, hvem det er, og han kan ikke vende sig om for at se efter. Der er pause fra lektielæsning og de svære opgaver, og lige nu leger Daniel kluddermor med resten af sin klasse. Men det, han allerbedst kan lide, er at spille fodbold, og det er hans store drøm at blive fodboldspiller.

Daniel er 11 år og kommer fra Bolivia. Han går i 5. klasse i en skole, hvor der både bliver undervist på spansk og på det indianske sprog quechua. Daniel kommer fra landet, hvor næsten alle taler quechua, men da han var 6 år gammel, flyttede han ind til byen Sucre sammen med sin familie.

I Sucre er det ikke alle, der kan tale både spansk og quechua. Derfor er det vigtigt at lære begge dele i skolen, så børnene kan snakke med alle deres venner, og alle kan lege med hinanden. Når de bliver voksne, er det også vigtigt at være god til spansk, så er det nemlig lettere at få et godt arbejde.

Ude i skolegården råber børnene glade til hinanden på kryds og tværs. Hvis de ikke kan snakke sammen, kan de ikke filtrere sig ud igen og blive færdige med legen. Derfor bliver der råbt på både spansk og quechua.

Hjemme hos Daniels familie taler de kun quechua, hans mor taler nemlig ikke spansk. Alligevel lærte Daniel at tale spansk, før han begyndte i den nye skole. "Jeg lærte spansk ved at lytte til det. Jeg hørte folk tale det, og sådan lærte jeg det," siger Daniel. Begge Daniels brødre gik i skole ude på landet, men kun indtil 3. klasse. Nu arbejder de som murere sammen med Daniels far. Daniel arbejder også, men hos en mekaniker. Han kan godt lide at arbejde, men han kan også godt lide at gå i skole, fordi han synes, det er dejligt hele tiden at blive dygtigere.

Tidligere gik Daniel i skole ude på landet ligesom sine brødre. Men han kan bedre lide den nye skole inde i byen, fordi den ikke ligger så langt væk. Mest af alt kan Daniel godt lide at gå i en skole, hvor de har timer på quechua, så kan han nemlig bedre forstå sine lærere.

Her kan du se den
samme sætning
på dansk, spansk
og quechua:
Jeg hedder Daniel
Me llamo Daniel
Sutiymi Daniel

KULTUR OG SAMFUND

På **ibis.dk/kulturogsamfund** kan du:

- Slå dig løs til liberianske trommerytmer
- Finde madopskrifter
- Lære om spændende liberianske ritualer
- Lave din egen afrikanske maske
- Lære at lave legetøj ud af affald

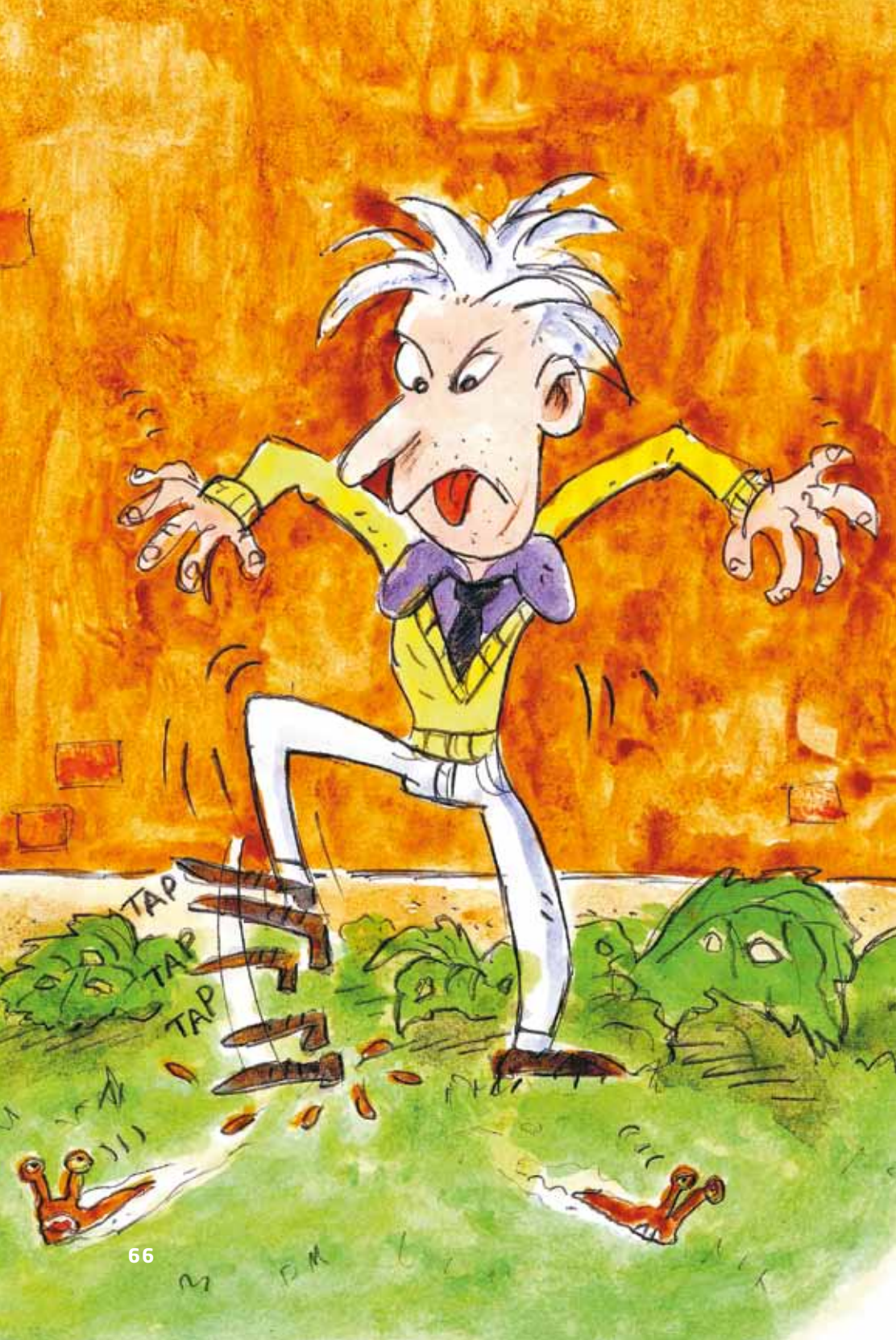
Gå på opdagelse i Liberias kultur og samfund! Du vil med garanti lære en masse, du ikke vidste i forvejen. Du kan både dykke ned i Liberias historie og lære om Liberia i dag. Du vil blive forundret, fascineret og måske forskrækket...

Hop om bord på **ibis.dk/kulturogsamfund**

Vidste du...

at Liberia var
det første land i Afrika,
der fik en kvindelig
præsident?

Dræbersnegle

TEKST: ANNETTE HERZOG · ILLUSTRATIONER: JARL EGEBERG

Det var ikke lige præcis Elins og Felix' yndlingsbeskæftigelse at hjælpe deres far i haven, tværtimod. Men siden deres forældre var flyttet til et hus ude på landet, var det netop, hvad de pludselig skulle hver weekend. Hver lørdag og søndag morgen klokken otte, i al slags vejr, blev de sendt ud i deres store have for at luge ukrudt, rive nedfaldne blade sammen eller slæbe ækelt, vådt løv hen til en lige så ækel og våd kompostbunke.

Deres far, Walter Venig, havde nemlig sat sig i hovedet at lave en køkkenhave, der fik naboerne til at rive sig i håret af misundelse. Walter Venig var i det hele taget konstant optaget af at være hurtigere, klogere eller rigere end alle andre folk. Han ejede den dyreste bil på vejen, hans ringeklokke havde flere ringetoner end naboernes, og hans postkasse var større end alle andres. Hvis bare Felix og Elin ikke havde været så forfærdelig almindelige! Ikke fordi de var nogen tabere, hverken i skolen eller til sport. De var heller ikke grimme eller på anden måde påfaldende, men netop dét forstyrrede Walter Venig: Der var ingenting, der hævede dem op over de andre børn. Eller jo, én ting var der alligevel. De var som sagt de eneste børn, der gik og lugede ukrudt. Og det var deres far alligevel lidt stolt af.

„Bare vent, til vores tomater bliver større og rødere end alle andres,” sagde han. ”Vores naboer bliver grønne af misundelse! Jeg satser min næse på, at vores gulerødder bliver dobbelt så tykke og lange som dem hos Blomberg, det fjols. Har I set hans agurker? De er så blege og krumme, at de ligner bønner, ha ha!”

Der gik rigtigt nok kun få uger, før frøene begyndte at spire, og radiser, løg, ærter og blomkål voksede i lige, sirlige rækker. Snart skulle tomaterne bindes til stokke. Når det ikke regnede i mere end et døgn, blev der vandet. Elin og Felix blev sendt ud for at hente kolort fra marken, for al kunstgødning var forbudt. Deres far ville heller ikke høre tale om ukrudtsmidler eller insektpulver, for hans grøntsager skulle selvfølgelig også være de mest økologiske.

Men så dukkede dræbersneglene op.

De var små i starten. Rødbrune snegle uden hus på ryggen – ikke noget kønt syn faktisk. Walter Venig opdagede den første en morgen, da han var på vej til sit arbejde. Han havde som sædvanlig travlt, for han satte en ære i at være den første på kontoret. Men på vej gennem haven studsede han pludselig over nogle huller i rabarberbladene. Han samlede en snegl fra et af bladene og trådte den ihjel med sin sko.

Da han kom hjem tolv timer senere (han satte nemlig også en ære i at være den sidste, der gik), var der flere rabarberplanter med huller i bladene, og hullerne var større. Walter Venig mastede fem dræbersnegle ihjel. Det var en ret ulækker affære, for de var større end sneglen i morges. Han rensede sine sko i græsset og var i dårligt humør resten af dagen.

Men det var ingenting sammenlignet med, hvad der mødte ham næste morgen. Han stivnede af rædsel. Rødderne var det eneste, der var tilbage af salaten, som Elin og Felix havde plantet søndagen før. Alt andet var glitrende slimspor. Walter Venig bandede. Han samlede sneglene i et stort syltetøjsglas, hentede en havesaks og skar hovedet af dem alle. Så vækkede han Elin og Felix og sagde, at de skulle samle sneglene fra planterne, når de kom hjem fra skole. De skulle lægge dem i et glas, så han kunne tælle, hvor mange der var.

Det var første gang, han ikke var den første på arbejde. Han var heller ikke den sidste, der gik. Han følte, at der var brug for

hans indsats derhjemme, og han tog ikke fejl.

Da han kom hjem, var hans kone kørt for at købe sneglegift, og Elin og Felix havde ikke kun fyldt et glas, men hele tre guldspande med snegle. De havde lukket dem med låg og sat tunge sten på, så sneglene ikke kunne kravle væk. De fortalte selvfølgelig ikke deres far, at nabobørnene havde hjulpet dem, for deres far brød sig ikke om andre børn i sin have. De ville bare ødelægge græsplænen og bedene, sagde han, og trampe på radiserne og hans kål. Walter Venig løftede et af lågene og lod det skrækslagent falde. Dræbersneglene var endnu større end før.

"Her er sneglegift," sagde hans kone. Hun var lige kommet hjem med en 10-kilo-sæk, som hun havde købt på tilbud. Men det ville Walter Venig ikke høre tale om.

"Vores have er den mest økologiske i området," sagde han. "Vi bruger ikke gift."

I stedet besluttede han at brænde dem, for så kunne det være en lærestreg for alle andre snegle. Elin og Felix fik besked om at samle brænde, og mens et ulovligt bål knitrede i deres baghave, stank sneglekødet som forkullede grillpølser. Deres slim sydede og boblede i flammerne og lignede kogende sæbevand.

"Sneglegift! Vær sød og brug sneglegiften," tiggede hans kone. Lugten af brændte snegle gav hende kvalme, og da de spiste aftensmad, kunne hun ikke få en bid ned. På en måde var det godt, tænkte Walter Venig hemmeligt, for han ville også gerne have pralet med den slankeste og smukkeste kone.

Bagefter vandrede han bedrøvet rundt gennem resterne af sin køkkenhave. Græsplænen, frugttræerne og nogle buske var det eneste grønne, sneglene ikke havde rørt. For første gang fortrød han, at han også havde plantet de højeste hække i hele kvarteret, for ellers kunne han have set, om dræbersneglene også havde ædt grøntsagerne i hans naboers haver. Det ville have trøstet ham meget, og derfor gik han over og spurgte.

"De har nok kastet alle deres ækle snegle over hækken ind til

os, fordi de er misundelige på min køkkenhave,” brummede han misfornøjet, da han fik at vide, at ingen af dem havde set en dræbersnegl i deres have. ”Men i morgen er det heldigvis lørdag, og Felix og Elin har masser af tid til at samle sneglene op. Også de allermindste, og så selvfølgelig også deres æg. Bagefter planter vi nye grøntsager. Naboerne vil ikke kunne nyde deres skadefryd ret længe.“

Elin og Felix var selvfølgelig ikke begejstrede. De havde håbet på, at deres far endelig ville droppe idéen om verdens bedste køkkenhave, så de fik tid til at spille fodbold med børnene fra kvarteret. Hvad skulle der mere til, før han gav op?

De blev vækket af et hysterisk skrig tidligt næste morgen. De gik ned for at se, hvad der var sket, og så til deres rædsel, at hele deres entré var fyldt med tykke, rødbrune dræbersnegle. De mindste var på størrelse med en lillefinger, mens de store var lige så lange som røde pølser og cirka dobbelt så tykke. De bevægede sig som en langsom armé hen mod køkkenet og efterlod et bredt slimspor på det normalt så rene flisegulv. Men det værste var næsten, at nogle udbrydere havde fjernet sig fra resten og var på vej op til anden sal.

”Vær sød og brug sneglegiften!” hylede Elin og Felix’ mor, og endelig gav Walter Venig efter. ”I nødstilfælde må man godt bruge lidt gift,” beroligede han sig selv. ”Ingen kan se, om vores have er økologisk eller ej. Det var fra starten en tåbelig idé.”

Han hentede den tunge sæk op fra kælderen og maste en masse snegle ihjel, da han stillede den i entréen. Deres mørkegrønne indvolde lå der heldigvis ikke længe, før andre snegle kastede sig over dem og spiste deres afdøde kollegers rester.

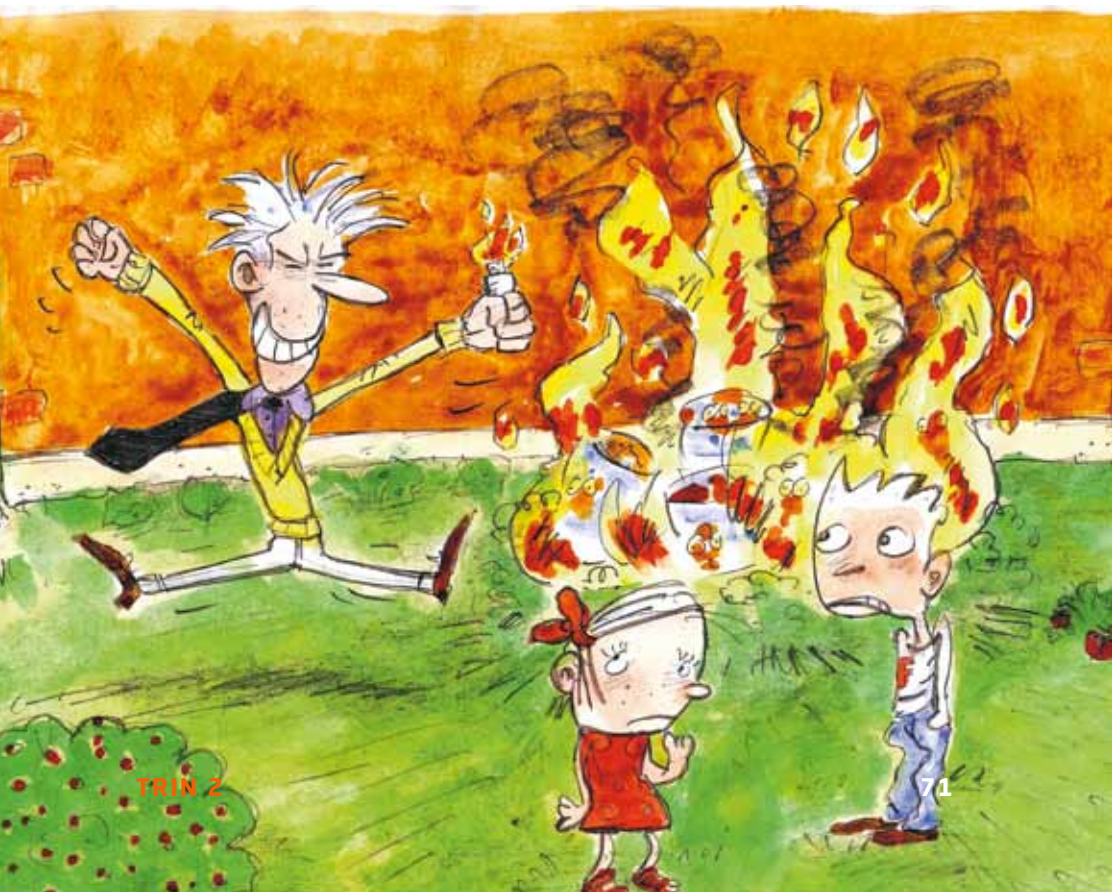
”Om et øjeblik har vi situationen under kontrol,” forsikrede han.

Resultatet var rigtignok imponerende. Sneglene åd grådigt de lysegrønne giftkorn, som han strøede ud over dem. ”Yes, kom og æd!” lokkede han. ”Det er lækre, friske blade, ha ha!”

Det begyndte at hvisle og pibe og boble. Det var så væmmeligt at se væsken fra de slimede kroppe fordampe, at Elin og Felix låste sig ind på deres værelse. De kom først ud igen, da sneglene var døde, og de tørre rester af deres hud klistrede fast til gulvet.

Denne lørdag tilbragte Elin og Felix ikke som sædvanlig i køkkenhaven. I stedet hjalp de deres mor med at fjerne de døde snegle fra fliserne. Deres far kørte i mellemtiden til supermarkedet. Nu ville han bygge en ølfælde. Han havde hørt, at dræbersnegle elsker øl, og at man kunne drukne dem i det.

Han kom hjem med 20 liter Harboe, som han hældte ud i tre guldspande. Dem placerede han taktisk klogt i sin have og gned sig i hænderne af fryd. "Med denne fælde udrydder vi de sidste. Så kan jeg plante nye grøntsager i morgen. Og Felix og Elin, I skal selvfølgelig hjælpe mig."

Men ak. Elin vågnede midt om natten, fordi hun hørte nogle mærkelige lyde. Det lød, som om nogen var gået fejl i mørket og havde svært ved at finde den rette dør. Hun vækkede sin bror, og mens Felix lyste med sin lommelygte, åbnede Elin døren. Men hun hamrede den i med det samme og udstødte et lydløst skrig. Dræbersneglen, som var på vej forbi deres værelse, var på størrelse med en gris. Eller en kalv. Eller en udvokset ko endda, så nøje havde hun ikke set det. Men hun havde set, at den var slimet, og at den hverken havde hår eller ben.

"Den bøsede, og den lugtede af øl," hviskede Elin. "

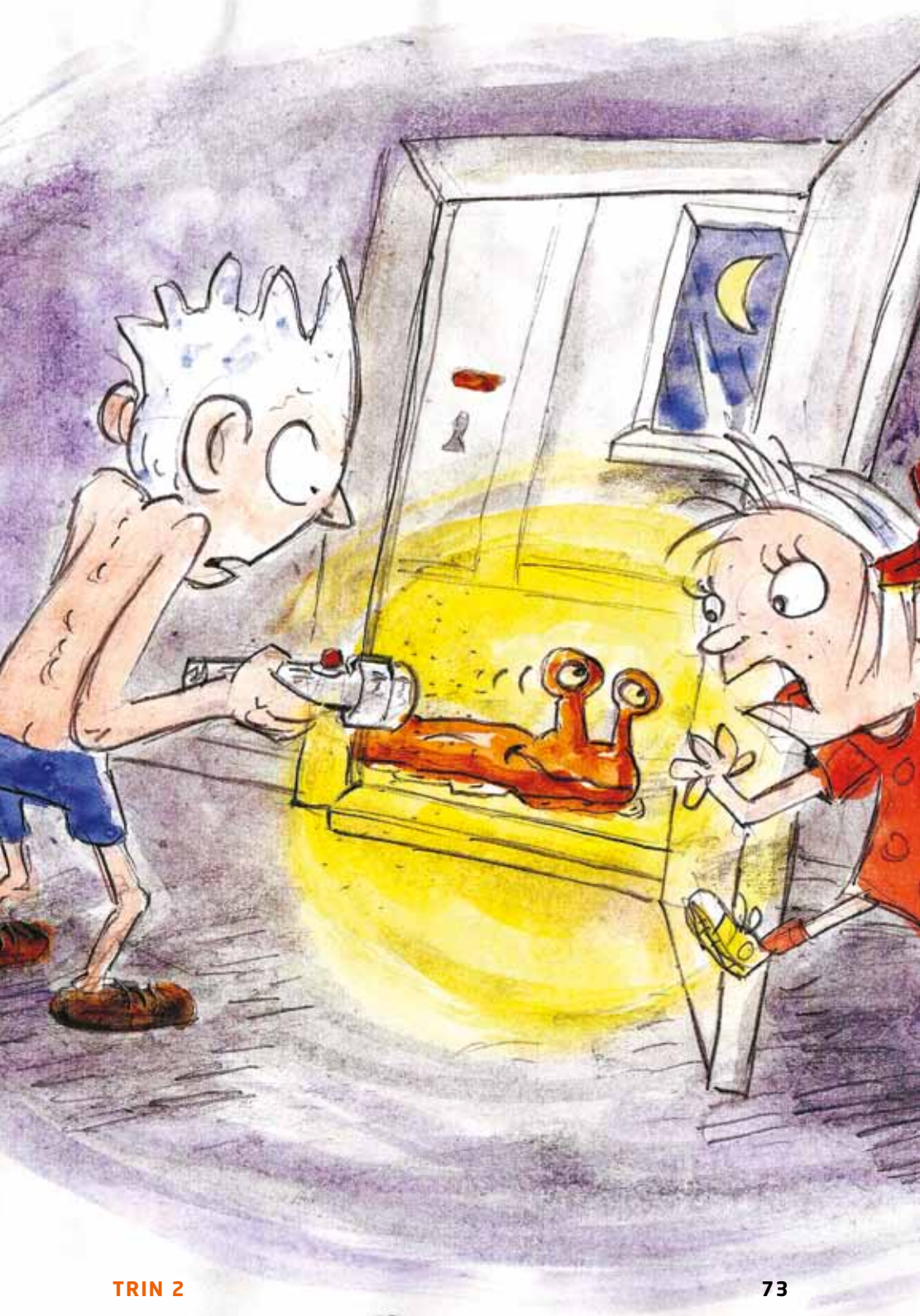
Var der flere snegle af samme størrelse på vej gennem deres hus? Og ville deres far kræve, at de også samlede disse kæmpe uhyrer op? Felix og Elin rystede af lede. Sådan kunne det ikke blive ved.

"Hvis dræbersneglene i det mindste fik ham til at holde op med at rode i den forbandede køkkenhave!" sukkede Felix. "Så ville vi endelig have tid til at spille fodbold."

Elin tænkte sig om. "Er du modig?" spurgte hun til sidst. "Så tror jeg godt, jeg ved, hvad vi kan gøre."

De fandt heldigvis kun denne ene snegl, men det var alligevel en så ækel, klistret og væmmelig affære at fange den, slæbe den ned ad trappen, proppe den i regnvandtønden og sætte låget på, at det ikke lader sig beskrive.

Men det var det hele værd.

Dagen efter prøvede de at overbevise deres far om, at naboer ikke kun blev misundelige på de største økologiske tomater, men også på den største græsplæne og på de nyeste fodboldmål. Det var selvfølgelig forgæves.

"Hvad skal jeg med en græsplæne?" knurrede Walter Venig. "Jeg har alligevel aldrig tid til at sidde og hvile mig. Og glem alt om fodboldmål. Jeres bolde vil bare ramme forbi og ødelægge min køkkenhave."

"Hvilken køkkenhave?" spurgte Elin og løftede låget på regnvandstønden. Dræbersneglen stak hovedet frem, den havde dårligt plads mere. Den lod sig falde ud af tønden og landede med et dump. Så krøb den med lange øjenstilke hen mod de unge æble- og kirsebærtræer, som Walter Venig havde plantet for ganske nylig.

"Vi fanger den kun, hvis vi får en fodboldbane," sagde Elin.

Felix så ned i regnvandstønden og sagde: „Den har allerede lagt æg."

"Nu har jeg altså fået nok!" Deres mor fløj op af stolen. "Hvis det her fortsætter bare én dag til, er jeg den, der er flyttet."

Walter Venig sad helt stille og så på det fede monster, som trak et kæmpe slimspor efter sig. Ved hver bevægelse lavede den skvulpende lyde og var slet ikke færdig med at vokse endnu.

"Hvad skal jeg gøre?" mumlede han. "Nu æder den mine træer ..."

"Jamen, hvornår forstår du, at dine børn slet ikke er så dumme, som du går rundt og tror?" sagde hans kone. "Lav din køkkenhave om til kvarterets største græsplæne! Græsset er det eneste, som sneglene ikke har rørt."

"Med to fodboldmål," krævede Elin.

"Okay, okay," sukkede Walter Venig. "Men først skal alle naboer se, at verdens største snegl bor i vores have."

Og sådan blev det. Elin og Felix fangede sneglen og spærrede

den inde i garagen, hvor naboerne kunne komme og se den. Walter Venig var næsten lykkelig, for ingen tvivlede på, at han havde verdens største og ækleste snegl. Lokalavisen sendte en journalist og en fotograf ud til ham, og hovedstadens zoologiske museum ringede og bad om at låne det sjældne eksemplar.

"I må beholde det," sagde Walter Venig generøst. Men da de kom med et bur og en specialbil dagen efter, var sneglen pludselig pist væk. Ingen vidste hvorhen. Forskerne måtte nøjes med sneglens æg, men på vej tilbage til hovedstaden gled deres bil ud i et slimspor på kørebanen, og æggene blev mast i et trafikuheld.

På det tidspunkt havde Felix og Elin for længst gravet køkkenhaven om og sået græs i stedet. Det var sidste gang, de gik i deres have for at arbejde. Rygtet om kvarterets største græsplæne spredte sig lynhurtigt i hele nabolaget. Snart var Walter Venig kendt som den, der havde de fleste børn på besøg. Han selv stod tit i et af målene.

"Jeg er kvarterets bedste målmand," plejede han at sige, hver gang han fangede en bold. Han var den, der blev mest ked af det, da det begyndte at sne. Sommeren var gået og vinteren kommet, uden at han havde lagt mærke til det. Selvfølgelig kom kvarterets største snemand til at stå i Walter Venigs have. Han sørgede også for at købe det højeste juletræ.

Elin og Felix gav ham en ny Guinness Rekordbog i julegave.

"Du skal slå op på side ti," sagde de.

Walter Venig slog bogen op og så et billede med nogen, der stod med en fod på en kæmpedræbersnegl – som på et jagttrofæ. Sneglen lignede en flodhest uden ben, og manden ...

"Det er jo mig!" Walter Venig måtte sætte sig. Han havde aldrig før været så glad.

"Har vi ikke de mest geniale børn i hele nabolaget?" sagde han rørt til sin kone.

Elin og Felix nikkede.

Erastus

Erastus vil føre Liberia til VM

TEKST: HANNE SELNÆS · FOTO: TINE HARDEN

Lige uden for muren omkring den sandede fodboldbane holder en af politiets biler. Herfra følger politifolkene med i, hvem der nærmer sig området denne fredag morgen. Inden for muren varmer Erastus Wee på 17 år op til træningskampen iført lyseblå fodboldstøvler. Erastus er den yngste på holdet, professionel fodboldspiller og klubbens håb.

Men det er ikke derfor, politiet er på pletten, og det er heller ikke grunden til, at der lige nu holder to store hvide Toyota Land-cruisers lige uden for banen.

Robert Sirleaf er manden, som politiet passer på. Han er præsidentens søn og sponsor for fodboldholdet BYC – Barracks Young Controllers. Det er ham, der, via sine kontakter i USA, har sørget for, at BYC nu har deres egen bane midt i hovedstaden Monrovia. Han sørger for, at klubben kan købe nye spillere, at spillerne kan få løn og løbe rundt i nye fodboldstøvler og træningstøj. Det er også ham, der taler dunder til spillerne, når de pjækker fra træningen eller ikke er i gang med en uddannelse, som klubben gerne betaler.

Spottet af talentspejder

Da Erastus var 16 år, spillede han for en lokal klub i en turnering, da en talentspejder fra BYC fik øje på ham. Han blev den yngste på holdet og den eneste, som fik en femårs-kontrakt med klubben.

”Jeg er rigtig glad for holdet. Vi er næsten som brødre,” siger han. ”Robert får os til at føle os lige og giver os lige muligheder som spillere. Derfor kalder jeg ham for min far,” siger Erastus. Hans egne forældre, søster og bror bor et stykke uden for byen. De besøger Erastus hver weekend, nu hvor klubben har skaffet ham et værelse i byen, som han deler med en klubkammerat.

Holdkammerater kan ikke skrive sms

Erastus er en af kun fire på holdet, som har taget imod klubbens tilbud om uddannelse. Han er i gang med et computerkursus. Sidste år gik han ud af gymnasiet med en fin studentereksamen.

”Min far er præst i en frikirke, og han har altid sørget for, at jeg kom i skole. Så derfor blev jeg en god elev,” siger han, som har planer om at læse på universitetet efter sommerferien.

Der bliver
sunget,
løbet og
grinet
under
opvarm-
ningen.

”Jeg vil gerne leve af at spille fodbold, og når jeg ikke kan det mere, så vil jeg være træner. Alligevel er det vigtigt at uddanne sig. For med en uddannelse kan du bedre tage dig af de penge, du tjener og undgå at blive udnyttet,” siger han og trækker i den sorte Hummel-kamptrøje.

BYC har seks spillere på Liberias landshold, så selvom holdet er et af landets stærkeste, er det langt fra alle, der har en uddannelse, de kan bruge til noget. Nogle kan ikke engang skrive deres eget navn, andre kan ikke stave og må derfor få en kammerat til at skrive sms’er for dem.

Arsenal og VM

Erastus drømmer om at spille professionel fodbold i en europæisk klub og allerhelst for Arsenal.

Hans højeste ønske for sit land er, at Liberia kommer til VM i fodbold – og at han selv er med.

Opvarmningen er slut. Erastus går på banen med nummer 15 på ryggen. Han er angriber. Tre gange brænder han en chance denne morgen. Bagefter er hverken træneren, holdkammerater-

ne eller Erastus stolte over præstationen, selvom kampen ender 5-0 til BYC. Der falder nogle skrappe kommentarer. Erastus ser ned på sine nye støvler.

”Som den yngste spiller på holdet må jeg finde min plads. Nogle gange råber spillerne ad mig, når jeg misser et mål. Men de er som mine ældre brødre, så det respekterer jeg,” fortæller Erastus efter kampen. Det sker da også, at de klapper ham opmuntrende på ryggen, når han har brændt en stor chance.

”Vi elsker også at joke, og det er faktisk det bedste ved at spille for BYC. For det allerbedste er at være glad,” smiler han, inden han rejser sig for at gå hen til holdet, træneren og Rob Sirleaf, som giver ham et faderligt bjørnekram.

Holdets sponsor, Robert Sirleaf, forsøger at opmuntre Erastus, som lige har brændt en chance under træningskampen.

Læs mere på
ibis.dk/liberiasbørn

Rams - 4

Piger elsker vampyrer...

TEKST: HENRIK EINSFOR · ILLUSTRATIONER: RASMUS JENSEN

... OG JULIE VAR INGEN UNDTAGELSE. Hun havde naturligvis både set og læst Twilight, Vampire Diaries og alle de andre blod-dryppende kærlighedshistorier, og hendes værelse var spækket med plakater af lækre fyre med lange hugtænder. SÅ DERFOR deltog hun selvfølgelig også i konkurrencen på den hjemmeside for vampyrfans, som hun tit var inde på. Man skulle bare svare på et pærenemt spørgsmål og indsende et foto af sig selv samt sit mobilnummer, så de kunne få fat på en, hvis man vandt. Ikke fordi hun regnede med at vinde, men på den anden side, det kunne vel lige så godt ske for hende, som for enhver anden?

OG SÅ skete det; Julie vandt! Og hvad vandt hun så? Jo, hun vandt en lille rolle i en kommende vampyrfilm – Vampyrens offer, som skulle indspilles i Danmark. Sindssygt at tænke på, at en vampyrfilm skulle indspilles i Danmark. Men hvorfor ikke? Alt var selvfølgelig endnu tophemmeligt, sagde ham i telefonen, som overbragte hende den glade nyhed. Julie måtte ikke sige et ord.

Julie var selvfølgelig fyr og flamme. Tænk at få lov til at være med i en film. Og så en vampyrfilm. Hun så allerede sig selv på den røde løber til premieren, badet i blitzlys og med skrigende fans omkring sig. Uh, hvor ville de andre i klassen blive grønne af misundelse.

Desværre måtte hun jo holde tand for tunge, indtil filmen var optaget færdig. Men bagefter, lovede manden i telefonen, så kunne hun lægge nyheden ud på Facebook, så hele skolen, ja hele Danmark fik at vide, at det var hende, som spillede med i filmen.

Hun ville blive en berømtthed og sikkert komme med i Go'aften, Danmark og Vild med Dans og alle mulige andre programmer.

NOGET AF FILMEN skulle optages i en gammel mølle. En mølle, som tilfældigvis lå ikke så langt fra, hvor Julie boede. Der, altså i møllen, skulle vampyren ifølge manuskriptet møde sin skæbne. Lige når han skulle til at sætte sine hugtænder i pigens, altså Julies, hals, skulle hans frakke komme ind i møllens maskineri, så han blev trukket baglæns ind mellem de store tandhjul og blev til makrelsalat, mens Julie slap med livet i behold. Sygt god slutning, tænkte Julie, selvom det måske havde været lidt sejere, hvis vampyren havde fået en spids træpløk hakket gennem hjertet eller var blevet udsat for sollys, så han blev til støv. Men Vampyrens offer skulle være en romantisk komedie, så ingen gennemhullede hjerter her. Fair nok.

OPTAGELSERNE skulle allerede finde sted få dage senere, når filmholdet og skuespillerne kom til Danmark, så Julie fik travlt med at øve. Heldigvis skulle hun mest se skræmt ud og skrigе i vilden sky. Det klarede hun fint. Hun stod hver aften foran spejlet og skar ansigter og øvede sig på at se skrækslagen ud, mens hun skreg lydløse skrig, for at hendes mor ikke skulle fatte mistanke.

Det var selvfølgelig lidt nederen, at hun kun skulle være med i en scene. Men man kunne vel ikke bare forvente at vade ind fra gaden i en amerikansk vampyrfilm. Ikke engang selvom man havde vundet rollen i en konkurrence på nettet. Julie var nu sikker på, at hun nok skulle få Hollywood til at spærre øjnene op. Bare vent, til de hørte hendes skrig. Hun havde tænkt sig at give den hele armen.

OG SÅ KOM endelig dagen, hvor optagelsen skulle i finde sted. Julie sov ikke meget den nat, men det var der sandelig heller

ikke tid til, for hun skulle nå at prøve tøj og sætte det sammen på forskellige måder, og hun skulle også sminke sig og ordne hår.

Men da klokken var halv fem om morgenen, var hun klar. Lidt træt, selvfølgelig, men med hår og makeup, som sad perfekt. Og i sin hvide sommerkjole, selvom det var ret langt henne på året. Nu gjaldt det bare om at komme ud af huset, uden at hendes mor og søster hørte det. Men det klarede Julie nemt. Næsten som en rigtig vampyr sneg hun sig gennem huset og forsvandt ud i mørket. Det lykkedes hende oven i købet at smugle storesøsterens beautyboks med ud.

EN FIN TÅGE LÅ OVER MARKERNE, da hun cyklede de få kilometer ud til møllen. På himlen strålede en stor kold vampyrmåne. Det kunne ikke være bedre. Men det kunne det desværre så alligevel.

Julie havde i det mindste forventet, at der ville være projektører, kameraer og campingvogne og trailere til skuespillerne, og sminkører og folk, der myldrede rundt og gjorde klar til optagelse. Men alt, hvad hun så, var møllen, der stod øde og skummel på sin bakketop.

Havde hun misforstået noget eller hvad? Nej. Hun var sikker på, at de havde sagt i dag. Klokken seks om morgenen. Det var vigtigt, at optagelserne fandt sted, inden solen stod op. Det havde de lagt stor vægt på.

Nå, så var der vel ikke andet at gøre end at vente. Julie smed cyklen i græsset og tog plads på bænken uden for møllen. Fandt et spejl frem fra boksen og tjekkede, om makeuppern stadig sad. Det nyttede jo ikke noget at ligne en hængt kat, når man skulle ligne en million.

DER GIK ET KVARTER, og så en halv time, og stadig skete der ikke noget. Julie begyndte at føle sig lidt til grin. Det var jo pinligt, hvis hun som skuespiller havde misforstået noget. Hun småfrøs i sit tynde tøj. Hun gned sine arme og gik en runde omkring møllen. Først den ene vej rundt, så den anden. Døren ind til møllen var lukket. Hun tog i den. Låst, selvfølgelig. Et sted i mørket tudede en ugle. Nederen.

Hun tjekkede, om mobilen var tændt. Det var den, men ingen beskeder. Hun kedede sig og gav sig til at spille lidt spil. Følte sig alligevel for rastløs, så sig igen i spejlet, rettede lidt på eyelineren og glattede sine øjenbryn. Hendes storesøster ville myrde hende, når hun opdagede, at hun havde lånt beautyboksen. Men det var der bare ikke noget at gøre ved. I spejlbilledet kunne hun se døren ind til møllen ... men hov! Julie vendte sig om. Nu stod døren pludselig halvt åben. Lydløst var den gået op. Og ikke nok med det. Der stod en skikkelse derinde i mørket og så på hende. Det gav et gib i Julie, og hun fik hurtigt spejlet væk.

- Øh, hej, sagde hun og rettede lidt forfjamsket på sit hår. Hun var ærligt talt blevet lidt forskrækket. - Er du også kommet for tidligt?

Hun kunne skimte en tynd og bleg mand. Han var klædt i gammeldags fint tøj, lidt ligesom på film. Nå, ja, klart! På hovedet havde han sådan en sort onkel Joakim-hat, som skorstensfejere også går med. Faktisk så han på ingen måde ud som nogen af dem fra Twilight. Han lignede mest en klam gammel stodder, der var faret vild. Og det var direkte skummelt, at han bare stod der og gloede på hende, mens han hev efter vejret. Måske var det en vagabond, der havde overnattet i møllen. Julie trådte lidt væk. Parat til at løbe, hvis han kom ud. Et stykke tid sagde ingen af dem noget, så tog Julie mod til sig:

- Hvem er du? Er du en af skuespillerne? Øh, do you speak English?

HAN SVAREDE IKKE, men trak et guldur op ad lommen på sin vest, klappede låget op og så længe på det. Så skævede han mod øst. En svag rødmen sås i horisonten. Men der var stadig et stykke tid til, at solen stod op. Så rettede han igen ansigtet mod hende og smilede med læber, der var nærmest sortblå i hans gustne fjæs.

- Det er dig fra vildmedvampyrer.dk, ikke? Han talte hæst og langsomt, og Julie måtte anstrenge sig for at høre, hvad han sagde. – Dig; der vandt i konkurrencen?

Hun følte sig lettere mundlam. Det var sandt, at hun havde sin egen profil på hjemmesiden. Hun kaldte sig Draculina13. Og på den måde fik hun mødt vampyrfans fra hele verden. De

sendte hinanden links og billeder og diskuterede bøger og film og i det hele taget alt, hvad der havde med vampyrer at gøre.

- Jeg er Orlok, grev Orlok. Vi har ... 'talt' sammen derinde.

Nå, på den måde! Endelig forstod Julie. Hun havde af og til chattet med en, der kaldte sig Orlok. Men for pokker. Hun troede, at han var en engelsk dreng på 14, ikke en gammel stodder. Og da slet ikke en, hun skulle møde herude midt om natten. Klædt ud som vampyr. Det var jo decideret latterligt. Skulle hun spille sammen med ham? Helt ærligt!

- Endelig kom du. Er du klar til at spille vampyrens offer?

Han trådte frem fra møllens indre og bevægede sig hen mod hende. Han gik med langsomme stive skridt. Lod sine hænder glide langs dørkarmens træ og afslørede nogle ækle negle, der var mindst tre centimeter lange. Han nåede hen til bænken og sank ned på den. Udmattet, som om han havde besteget et bjerg.

- Pyh, jeg er træt, sagde han hæst. - Synes du, jeg ser uhyggelig nok ud? I det her kostume?

Julie nikkede. Jo, han så uhyggelig ud. Uhyggeligt åndssvag. Han var slet ikke lækker som Edward i Twilight. Faktisk var hun ikke så lidt skuffet. Men det sagde hun selvfølgelig ikke.

Orlok sad lidt og pillede ved indholdet i beautyboksen. Julie ønskede, at han ville holde nallerne for sig selv. Hun havde ikke lyst til at have hans ækle negle nede mellem de dyre sager.

- Det synes jeg også selv, men sådan er det. For at leve mig ind i rollen har jeg tilbragt natten i møllen. Creepy! Der er fyldt med spindelvæv, og jeg sværger på, at en rotte pilede over mine ben.

Okay, tænkte Julie. Hun havde hørt om skuespillere, som levede sig helt ind i deres roller. Som tog ti kilo på, hvis de skulle spille tykke og den slags. Så hvorfor skulle man ikke også overnatte i en gammel mølle, når man skulle spille vampyr? Ikke at Julie gad den slags.

- Når sandheden skal frem; er jeg faktisk lidt mørkeræd, sagde han og lo en lidt hæs latter.

Julie følte sig lidt mere rolig nu.

Der lød en svag rumlen. Orlok smilede undskyldende og holdt sig på maven.

- Jeg har ikke fået vådt eller tørt i en evighed. Jeg håber, filmholdet er lige på trapperne.

- Måske er de kørt forkert, sagde Julie. Man kunne vel heller ikke forvente, at et stort amerikansk filmselskab skulle kunne finde rundt herude på Lars Tyndskids marker.

- Har du øvet på rollen? spurgte Orlok og flashede et par lange hugtænder, der mest fik ham til at ligne en rotte.

Selvfølgelig havde Julie det. Troede han, at hun var amatør?

- Så lad os bruge tiden fornuftigt. Lad os gå ind og øve scenen, så er vi velforberedte, når der bliver sagt Action! De andre må være her straks.

Julie syntes, det lød som en glimrende idé.

- Jeg er sikker på, at det nok skal blive godt, sagde Orlok og rejste sig.

De gik ind i møllen. Døren smækkede i bag dem.

JULIE SPILLEDE ROLLEN til perfektion. Hendes skrig var aldeles realistiske. Bare ærgerligt, at Orlok ikke helt fulgte manuskriptet. For eksempel blev han ikke trukket ind i kværnen og forvandlet til makrelsalat. I stedet forvandlede han sig til en flagermus, som bagefter strøg lydløst ud gennem et hul i møllens tag. Hen over det våde græs, hvor duggen sad i perler på stråene. I det svage røde morgenlys så de næsten ud som små dråber blod.

Celia

Celia var bange for at dø

TEKST OG FOTO: RIKKE BRUNTSE DAHL

Klip-klap, klip-klap lyder det, da Celia kommer gående ned ad gangen. Hendes klasseværelse er helt nede i den anden ende af skolen. Celia har en pink top og en lang nederdel på. Det skiller hende ud fra de fleste andre på skolen, som er iført skoleuniform. Celia behøver ikke uniform, for selvom hun går i 9. klasse, er hun faktisk 22 år. Så må man selv bestemme, hvad man har på i skole.

De år, der var krig i Liberia, gik Celia ikke i skole. Derfor er hun nu som voksen ved at gøre sin skolegang færdig.

Under den sidste borgerkrig i Liberia skete der noget forfærdeligt for Celia og hendes søskende – Alice på 14 år og de to brødre Isaac og Roosevelt, som er 17 og 19 år. Isaac og Roosevelt bryder sig ikke om at tale om det, og Alice kan ikke helt hitte rede i, hvad der rent faktisk skete. Men det kan Celia. Og selvom det tydeligvis er lidt hårdt for hende, vil hun gerne tale om dengang, de blev bortført af rebellerne.

Bortført af rebeller

Først tøver Celia lidt, men begynder så at fortælle. I starten af krigen var deres far soldat i en rebelgruppe, men så skiftede han

Ordet rebel betyder oprører. De grupper, der kæmpede mod regeringen under borgerkrigen, blev kaldt rebeller.

side og blev soldat for regeringen. Da rebellerne fandt ud af det, tog de ud i landsbyen, hvor Celia og hendes familie boede, for at finde ham og straffe ham for at være en forræder.

Celia kan ikke helt huske, hvor gammel hun var på det tidspunkt, men hun mener, hun var omkring 12-13 år. Til gengæld husker hun tydeligt, da rebellerne nåede landsbyen. "Da vi hørte, rebellerne var på vej, løb vi så stærkt, vi kunne, ind i skoven for at gemme os. Men de indhentede og fangede os alligevel. Jeg var så bange," siger hun og bliver fjern i blikket.

Rebellerne tog Celias familie med ind til byen Harper, hvor de havde deres base i en stor, gammel betonbygning. De spærrede faren inde i byens fængsel. Her blev han slået og fik ikke noget mad. De forlangte, at han gav dem våben, som de regnede med, regeringen havde givet til ham. Men han havde ingen.

Nogle gange fik Celia og Alice lov til at bringe mad til deres far i fængslet. "Ellers fik han ikke noget at spise," forklarer hun nøgternt.

Tvunget til at gøre rent og lave mad

Børnene og deres mor blev holdt fanget i den store betonbygning, hvor pigerne og moren var tvunget til at lave mad og gøre rent for rebellerne og de mange unge drenge, de havde taget til sig. Celia husker, at nogle af rebellerne talte fransk, så hun gættede på, de var fra Elfenbenskysten. Andre talte krahin, som er et af Liberias lokale sprog. Der var altid mange mennesker i bygningen. Mest mænd. Om natten sov Celia og hendes søskende på det hårde cementgulv.

Indimellem tog rebellerne ud i de nærliggende landsbyer for at plyndre. Så kom de tilbage til den store betonbygning med en

Alice og Celia blev holdt fanget af oprørssoldater i et stort hus.

masse forskelligt, som de delte mellem sig. Det var tit geder, kyllinger og andet mad, de tog fra folk ude i landsbyerne.

Rebellerne var ofte fulde, råbte højt og var voldsomme. Det skete, at rebellerne tog Isaac og Roosevelt med ud og prøvede at tvinge dem til også at blive rebeller. Når de to brødre sagde nej, blev de slået. Celia fortæller, at rebellerne ikke slog hende og Alice.

Mens Celia gennemlevede dette helvede, var hun ikke sikker på, at de alle ville overleve. Men de var heldige. Krigen sluttede, og rebellerne forsvandt fra Harper, i takt med at FN-tropperne rykkede ind. De løslod faren, som fandt børnene og deres mor. Sammen med en masse andre blev de læsset op på en stor lastbil og kørt ud i en flygtningelejr tæt på byen. Celias tænksomme udtryk forsvinder et øjeblik, da hun fortæller, hvor utrolig lettet

hun var over, at rebellerne var forsvundet, og hele familien igen var samlet.

Soldaterne fra FN kaldes ofte en fredsbevarende styrke. De skal være med til at opretholde fred og sikkerhed og beskytte befolkningen.

I flygtningelejren følte hun sig tryk. Her fik de måtter at sove på, og det varede ikke længe, før hendes søskende turde løbe rundt i lejren og lege med de andre børn. Faktisk kan Alice bedst huske flygtningelejren. Hun har fortrængt meget af det, der skete i den store betonbygning.

Græd af glæde

Efter nogle uger i flygtningelejren fik de lov til at rejse hjem til deres landsby. Celia og Alice siger begge, at de græd af glæde, da de så resten af familien i landsbyen. Da skolen igen blev åbnet efter krigen, vendte alle fire søskende tilbage til skolen.

Celia er glad for at have fået en chance for at gøre sin skolegang færdig. Når hun tænker på de børn, der vokser op i Liberia i dag, så håber hun inderligt, de aldrig kommer til at opleve en krig og den slags lidelser, som hun har været udsat for. Hendes højeste ønske for dem er, at de får mulighed for at gå i skole, mens de er børn.

Når Celia bliver færdig med skolen, vil hun gerne have et job. Hun er ikke helt sikker på, hvad det skal være. Men hun vil gerne have mulighed for at tage rundt i de små landsbysamfund og gøre noget for at forbedre folks tilværelse på landet. Snakken om fremtiden får det alvorlige udtryk i Celias ansigt til at forsvinde. Nu smiler hun igen.

Læs mere om
Celia på
ibis.dk/liberiasbørn

Alice, Celia og deres brødre i byen
Bengwe, hvor de går i skole.

KRIG OG FRED

På **ibis.dk/krigogfred** kan du:

- Lære om borgerkrigen i Liberia
- Blive klogere på, hvad det vil sige at leve i et land, hvor der er krig
- Læse om børn, der er soldater
- Diskutere fred og finde jeres egen opskrift på fred
- Lave jeres egen børnekonvention

Hvad er en borgerkrig, og hvorfor opstår den? Kæmper børn virkelig som soldater? Og hvordan er livet i en flygtningelejr? Liberia har haft borgerkrig i 14 år. Selvom der er fred nu, så påvirker krigen stadig landet.

Læs mere om borgerkrigen på
ibis.dk/krigogfred

Vidste du...

at mere end 15.000
børn kæmpede som
soldater under
borgerkrigen
i Liberia?

Aftenfolket og Morgenfolket

TEKST: LISE BIDSTRUP · ILLUSTRATIONER: PATRICK LEIS

Der lå et højt bjerg midt i landet. Et bjerg, hvor der voksede blomster i alle farver og slanke, høje træer, der forsøgte at nå helt op til himlen. For foden af bjerget lå skoven. Den strakte sig uendeligt til alle sider, og den var dyb og mørk.

På bjerget boede Morgenfolket.

I skoven boede Aftenfolket.

Og sådan havde det været så længe, nogen kunne huske.

Kuni stod op af sin seng, samtidig med at solen gik ned over skovens mørke trætoppe. Han strakte sig og rystede søvnen ud af hovedet. Fra køkkenet kunne han lugte, at hans mor var i gang med maden. Suppe som altid. Kuni fnøs. Han var træt af suppe. Men sådan var det at være Aftenfolk. Suppe og mørke nætter. Det var deres liv.

Kuni tog sin tallerken og satte sig ud foran den hytte, han og hans familie boede i. Det var en smuk nat, de havde i vente. Månen var fuld, og den stod lavt på himlen som en kæmpe, gul cirkel. Snart skulle han med de andre mænd ud i skoven og arbejde. Selv om Kuni kun var 13 år gammel, var han allerede en af mændene. De skulle jage, samle træ og fiske. Og de skulle give det meste af det, de havde, til Morgenfolket.

Ligesom de altid havde gjort.

Hvis ikke de gjorde det, blev de straffet hårdt.

Kuni vendte blikket mod bjerget, hvor Morgenfolket boede. Han bed tænderne hårdt sammen. Om tolv timer ville de vågne deroppe. De ville hente deres mad og brænde på offerpladsen, og

så ville de gå rundt og nyde den varme dag og solen. Kuni sendte en spytklat mod bjerget. Han hadede Morgenfolket.

- Er du klar?

Mor stod i døren med Kunis madpakke og en ekstra bluse. Natten var altid køligere, når det var skyfrit. Kuni rejste sig og sparkede til en sten.

- Hvorfor skal det være sådan her? hvæsedes han. - Hvorfor skal vi varte Morgenfolket op på den her måde?

Mor lagde en hånd på hans kind. Varmen fra hendes fingre beroligede ham en smule.

- Sådan er det, skat, sagde hun blidt. - Siden de stjal Visdommens Bog, har det været vores byrde at underkaste os.

- Men hvorfor flytter vi ikke? Væk fra bjerget?

Mor smilede overbærende. De havde haft denne samtale tusinde gange før.

- Der er ikke noget på den anden side af skoven, svarede hun.

- Ikke noget at leve af. Vi har det trods alt bedst her.

Kuni tog sin madpakke, i samme øjeblik som hans far og to brødre kom til syne i døren. Mut kyssede han sin mor farvel, og de begav sig ud i skoven.

Aftenfolket kunne bevæge sig stille som brisen gennem skoven. De var gode jægere alle sammen, og på trods af at alle folkets mænd løb rundt mellem træerne, hørte man dem ikke.

Kuni lod nattebrisen hvisle hen over sit ansigt. Han elskede at jage, og han elskede at gøre det sammen med sin far og brødre. Det eneste, han havde noget imod, var at aflevere vildtet til Morgenfolket.

De nedlagde to hjorte den nat. En stor han og en mindre hun. Sammen slæbte de hjortene op til offerpladsen, som lå et stykke oppe ad bjerget. Aftenfolket måtte ikke gå højere op end offerpladsen. Så ville Morgenfolket straffe dem. Det ville deres leder, Oldermænden, sørge for.

Far skar hjorten op og lagde de fine, lækre stykker kød i en kurv til Morgenfolket. Derefter hældte han indvoldene og de magre knogler i en sæk, som de skulle have med hjem. Månen skinnede stadig klart over deres hoveder, men der ville ikke gå lang tid, inden den forsvandt under horisonten. Far tørrede sig over panden og smilede til drengene.

- Det var en god jagt, unger. Det kan I være stolte af.

Kunis brødre rankede sig, men det eneste, Kuni kunne tænke på, var, at de ikke selv fik alt det lækre kød. Han skævede over til nogle af de andre fra Aftenfolket, som også befandt sig på offerpladsen. De lagde brænde og blanke fisk i store kurve.

Alle lagde det meste, af det de havde.

- Skal vi se at komme hjem? sagde far glad. - Mor har sikkert allerede maden parat.

Kunis brødre begav sig af sted, men et eller andet holdt Kuni fast. I dag ville han blive. Han ville se det folk, som han hadede så inderligt.

- Jeg kommer lige om lidt, sagde han. - Jeg hjælper lige de andre med brændet.

Kunis far klappede ham på skulderen.

- Godt, min dreng. Vi ses om lidt.

Kuni bøjede hovedet. Han havde løjet. Han hjalp ikke med brændet. Så snart hans familie var ude af syne, gemte han sig i et krat og ventede, til alle fra Aftenfolket var forsvundet.

Der gik ikke lang tid, inden solen begyndte at kravle op over himmelen. Kuni missede med øjnene. Det var sjældent, at han så dagens lys, og det skar i øjnene.

Pludselig kunne han høre Morgenfolket komme ned ad bjerget. Deres fodtrin dundrede mod jorden, og for Kuni lød det som en flok elefanter. Hvor var de dog larmende! Kuni strakte sig, så han gennem krattet kunne se, hvad der foregik på offerpladsen. En masse kvinder og piger var dukket op, og de hjalp hinanden

med at få kurvene på ryggen, inden de begav sig væk igen.

En enkelt pige blev tilbage. En kvinde vendte sig og kaldte på hende.

- Isa, kommer du?

- Jeg gider ikke, vrængede Isa. - Det er ikke retfærdigt!

Kvinden vendte rundt og gik videre. Isa samlede en gren op og tyrede den ned ad bjerget. Ned mod Aftenfolkets by. Alt i Kuni sydede. Hvem troede den pige, at hun var? Tænk, at hun tillod sig at være utilfreds!

Han havde egentlig planlagt at gemme sig, til alle fra Morgenfolket var væk, og så liste hjem, men pigen gjorde ham vred. Her sled og slæbte alle fra hans by hver eneste nat for at give hendes folk mad, og så var hun sur. Hun burde gå rundt med et smil på læben hele dagen.

Kuni sprang frem fra krattet og stillede sig bag hende med hænderne i siden. Han havde lyst til at stikke hende en knyt-næve lige i synet.

- Flabede tøs, råbte han.

Det gibbede i pigen, da hun hørte hans stemme. Langsomt vendte hun sig om.

- Hvem er du? Pigen var ikke så kæphøj mere. Hendes stemme rystede en anelse.

- Det er mig, der sørger for, at du og dine venner lever fedt og godt hver dag, snerrede Kuni.

Pigen begyndte pludselig at grine.

- Fedt og godt? Tror du virkelig det?

Kuni kiggede forundret på hende. Han pegede efter kurvene, som allerede var forsvundet op ad bjerget på ryggen af Morgenfolkets kvinder.

- Ja ... maden. Der ...

Isa fnøs.

- Ha! sagde hun hånligt. - Vi får lov til at beholde en lille

smule, så vi kan arbejde i minerne. Resten af maden OG alle de ædelstene, vi finder, skal Oldermænden jo have. Det burde du vide, han er jo jeres leder.

Kuni trådte et skridt tilbage og rynkede panden. Han forstod ingenting.

- Oldermænden? Hans stemme var spag.

Isa slog ud med armen. - Ja, jeres elskede leder, som sørger for at Morgenfolket bliver undertrykt.

Kuni rystede på hovedet. Han anede ikke, hvad hun snakkede om.

- Men Oldermænden er da jeres leder. Siden I stjal Visdommens Bog, har vi, Aftenfolk, trællet for jer, sagde han vredt.

Isa slog sig for panden. - Det lyder, som om han holder os alle for nar, sagde hun. - Vi tror, at han er jeres leder, og I tror, han er vores ...

Verden snurrede rundt for Kuni. Var det virkelig kun én mand, der havde holdt de to folkeslag for nar i så lang tid?

- Hvordan kan det dog lade sig gøre? mumlede han.

Isa løftede øjenbrynet. - Visdommens Bog, sagde hun.

- Den, der får folk til at se klart. Den er han i besiddelse af.
Derfor har han overlistet os.

Begge børn var tavse i nogle lange minutter. Til sidst kiggede Kuni på Isa.

- Vi må gøre noget, sagde han. - Vi må skaffe bogen tilbage!

De to børn begav sig rundt om bjerget. Isa vidste, hvor Oldermændene holdt til, for der hvor Morgenfolket skulle aflevere maden og ædelstenene, var der en indgang ind til bjerget.

- Der er uhyggeligt, sagde Isa, da de stod foran indgangen.

Kuni klemte øjnene sammen. Han levede om natten, så han var vant til at se i mørke. Gangen foran dem var lang og dyster. Fugten drev af væggene, og flagermus hang ned fra loftet og sov.

- Kom, sagde han og trådte indenfor.

Med bankende hjerter begav de sig ind i bjerget. Lydene udefra forstummede hurtigt, og alt omkring dem var sort og stille. Gangen fortsatte indad og nedad. Den bugtede og krummede sig, så børnene snart mistede retningssansen. Pludselig hørte Kuni en lyd. Han stoppede.

Lyden kom nærmere.

I næste nu kastede en mørk skikkelse sig over ham og væltede ham bagover, og han så, at der rundt omkring ham var flere skikkelser, der bugtede sig frem.

- Slanger! skreg han og famlede på jorden efter noget at forsvare sig med.

Isa havde allerede samlet et klippestykke op, og hun kæmpede bravt mod en slange, der havde viklet sig hårdt om hendes krop. Kuni slog og sparkede, og på et tidspunkt lykkedes det ham at komme fri. Hans hænder fandt et stykke klippe på jorden, og han bankede vildt efter slangens hoved. Den hvædede øredøvende, og så lå den stille.

Med det samme vendte Kuni sig mod Isa og hjalp hende. Ved

fælles hjælp fik de tilintetgjort alle slangerne.

Udmattede og forslåede fortsatte de ned gennem gangen. På et tidspunkt bredte den sig ud, og der hang tændte fakler på væggene.

- Vi må være tæt på, hviskede Kuni.

AAAAIIIIYYYYAAAAA!

Råbet kom oppefra, og i det samme sprang en gruppe gnomer ned fra skjulesteder oppe under loftet og overfaldt børnene. Det lykkedes Kuni at sparke den nærmeste gnom omkuld og hugge hans sværd. En anden gnom med et vildt udtryk i øjnene sprang frem imod ham, og Kuni nåede i sidste øjeblik at parere hans slag. Han snurrede rundt og svingede sværdet gennem luften. Gnomen faldt om på gulvet.

Ved siden af kæmpede Isa mod en gnom med en kølle, der var næsten lige så stor som gnomen selv. Den fægtede køllen rundt i luften, men ramte hver gang ved siden af Isa, der let snurrede og drejede uden om regnen af slag. Til sidst var gnomen så træt, at den ikke længere kunne løfte køllen, og Isa sendte et spark mod dens mave, så den fløj tilbage ind i væggen.

Isa viftede en lok hår væk fra øjnene og kiggede på Kuni.

- Skal vi komme videre?

Kuni smilede. Hun var den sejeste pige, han nogensinde havde mødt.

Efter et kort stykke drejede gangen til højre, bredte sig ud og blev til en enorm hule.

Kuni og Isa gispede samtidig.

Midt i hulen var der et bjerg af ædelstene, som Morgenfolket gennem tiden havde samlet, og på toppen af bjerget sad en kæmpestor, fed mand.

Han kiggede ned på de to børn med sine vandede øjne.

- Det var I lang tid om, sagde han med rusten stemme.

Kuni og Isa sagde ikke noget. Manden var for tyk til at kunne

bevæge sig. Han ville ikke kunne gøre modstand, hvis de gik til angreb. Alligevel blev de stående, hvor de stod.

Oldermanden kløede sig i håret. - Jeg spekulerede på, hvornår jeres folk ville opdage mit bedrag.

Han slog klik med tungen.

- Det tog længere tid, end jeg havde forventet, og nu er jeg træt.

Han hev en tyk bog frem.

- Jeg ville bare give jer en lærestreg. For mange hundrede år siden fornægtede jeres folk Visdommens Bog. De mente, at man kunne klare sig med kræfter og muskler. Jeg ville bevise, at det ikke kunne lade sig gøre.

Oldermanden sukkede.

- Og det har jeg så bevist lige siden. Med en smule klogskab har jeg holdt både Morgenfolket og Aftenfolket i min hule hånd. Jeg har brugt visdom og snilde til at spille jeres to folk ud mod hinanden, og det er lykkedes mig i så lang tid, at det faktisk er begyndt at kede mig.

Han lænede sig frem og kiggede børnene ind i øjnene. Et smil tonede frem på hans læber.

- Meget sigende, at det er to børn, der fatter sammenhængen, sagde han, mens han nikkede for sig selv. - Meget sigende.

Han rakte Visdommens Bog frem mod børnene. Kuni gik op ad bjerget af ædelstene og tog imod den.

- I har gjort det godt. I har fortjent visdom. Gå ud og vis jeres folk, at bogen kan hjælpe jer til et bedre liv. Gå ud og vis dem, at muskler ikke kan vinde over visdom og klogskab.

Han lænede sig tilbage og klappede sig på maven.

- Det har været mageligt for mig, sagde han.

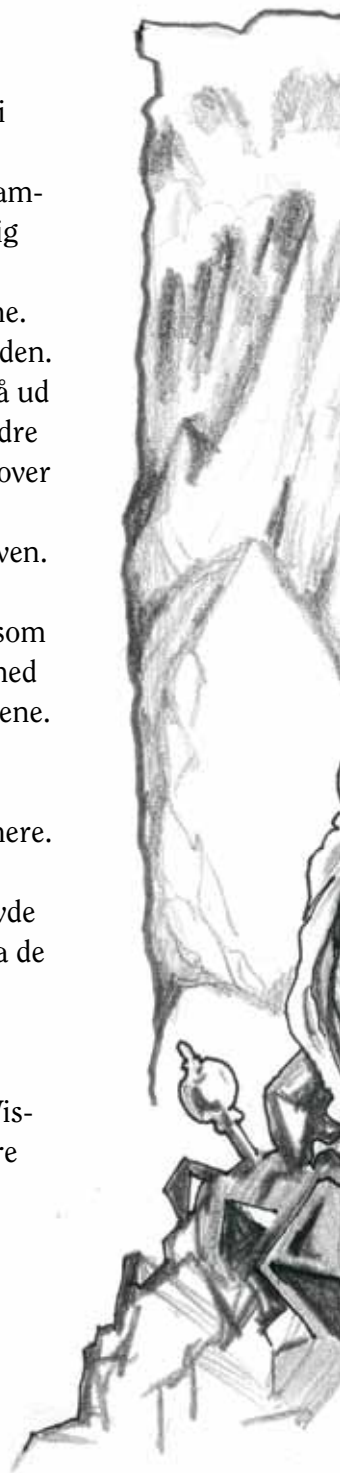
- Jeg har ikke skullet bruge kræfter på noget som helst selv. Alt, hvad jeg har ønsket mig, har jeg med visdom fået jer til at give mig. Men lad mig nu alene. Jeg er gammel og træt. Al den hjerne-gymnastik tærer på kræfterne.

Oldermanden lukkede øjnene og sagde ikke mere.

Børnene forlod hulen og Oldermanden. Kuni havde Visdommens Bog i favnen. Han smilede til Isa, da de kom ud i den friske luft på bjerget.

Nu var det slut med at trælle for nogen.

Fra nu af levede Morgenfolket og Aftenfolket sammen i stedet for hver for sig. De skulle dele Visdommens Bog, og sammen skulle de blive klogere på livet og verden.

Hele Verden i Skole 2011 - sådan gik det!

Kære skoleelever

Takket være jer og jeres lærere, blev sidste års Hele Verden i Skole-kampagne helt forrygende. Hvis din klasse var med i kampagnen sidste år, var I blandt de 180.000 elever og næsten 10.000 lærere, som deltog og gjorde kampagnen til en succes:

- I 2011 satte I kursen mod Bolivia og læste om Marvin i minen og Lezly på landet langt inde i regnskoven. I lærte blandt andet, at Bolivia har 37 forskellige sprog, at man i minen beder til El Tio, og at der dyrkes 200 forskellige slags kartofler i landet.
- 940 af jer sendte postkort til Lezly skrevet på guarani, og her i bogen kan I læse, hvad Lezly sagde til alle jeres postkort.
- 4583 af jer tegnede "En brik til verdens puslespil". Det blev til Danmarks største puslespil og kom i Børnenes Rekordbog.
- Den tidligere undervisningsminister Troels Lund Poulsen modtog en brik fra puslespillet. Og den nye børne- og undervisningsminister Christine Antorini kom forbi på aktionsdagen i København og så det flotte puslespil. Begge politikere støtter budskabet om alle børns ret til at komme i skole.

- 50 af jeres skoler havde LæseKaravanen på besøg. Læse-Karavanen er otte unge mennesker, som besøgte børnene fra LæseRaketten i Bolivia og herefter viste video på skolerne og fotos fra turen. Mange af jer prøvede bolivianske bowlerhatte og skørter.
- 264 lokalaviser skrev om jeres skoler og de imponerende temadage, emneuger og aktiviteter, I havde på skolerne.
- Sidst, men ikke mindst, så valgte mange klasser at sælge lodsedler eller samle ind på fantasifulde måder. I samlede 600.000 kr. ind. Tilsammen sendte I altså 1715 elever i Bolivia i "En skole alle forstår".

IBIS siger tak til alle jer, som var med i kampen for at få alle børn i skole. Med kampagnen 2012 håber vi, at I vil få gode og spændende oplevelser og lære mere om verden omkring jer. Sammen med jer kan vi sende endnu flere børn i skole i 2012.

Kærlig hilsen
IBIS

Forfattere og illustratorer

LISE BIDSTRUP

Lise Bidstrup er forfatter og fik sin første roman udgivet i 2005. Siden er det blevet til rigtig mange udgivelser, blandt andet fantasy-serien *Spiralen*, der også er udkommet på svensk. Hun har også udgivet krimi-serien *Meleagros Detektivbureau* og den finurlige serie *Djævel på Dåse*.

Lise har læst religionsvidenskab på Københavns Universitet, og hun er vild med at placere sine hovedpersoner i andre lande, så hun kan flette forskellige kulturer og myter ind i sine historier. Lises bøger er blevet nomineret til en del priser: Orlaprisen i 2008 og 2010, Bogslugerprisen i 2011, og i 2011 vandt hun andenpladsen i Kulturministeriets Drengelitteraturpriskonkurrence. I Sverige har Lise på grund af sin store produktivitet fået tilnavnet, den danske bogfabrik, hvilket hun synes er ret morsomt.

LILIAN BRØGGER

Lillian Brøgger har i tre årtier illustreret langt over hundrede billedbøger, illustrerede bøger, grafiske noveller, skolebøger og graphic novels. Lillian Brøggers bøger er udkommet i 18 lande. I 2011 modtog hun Kulturministeriets Illustratørpris for illustrationerne til Goethes *Den unge Werthers lidelser*, og hun har været nomineret til the International Hans Christian Andersen Award i 2009 og the Astrid Lindgren Memorial Award i 2011 og 2012.

JARL EGEBERG

Jarl Egebjerg er uddannet tegnefilmsinstruktør og havde sin debut med filmen *Sidste Nat*. I år 2000 tog Jarl en BA fra Designskolen, GCADT, i Wales. Han har nu Tegnestuen Rævestreger, hvor han blandt andet har lånt sin streg ud til Bjarne Reuter, Morten Ramsland, Lille Nørd og Sebastian Klein. Jarl arbejder med billedbøger, bogomslag, plakater og storyboards. Desuden laver han illustrationer til tidsskrifter, pjecer, skolebøger og magasiner. Herudover fungerer han også som kreativ konsulent for større og mindre firmaer og uddannelsessteder såsom Fregatten Jylland og Designskolen i Kolding.

Se og læs mere om Jarls illustrationer, vægudsmykninger og animationsfilm på hjemmesiden www.raevestreger.dk

HENRIK EINSPOR

Henrik Einspor er forfatter til rigtig mange bøger, blandt andet serierne om Max Skræk, Ali Zongo, Dykker-detektiverne, Svend Svovls bedrifter og ikke mindst Jack Stump. Forfatteren er selv vild med gru og uhygge, men synes, det bliver kedeligt, hvis det ikke også blandes med humor. For pjat og splat går fint hånd i hånd. Gyset skal give gåsehud og grinet helst latterkrampe.

Henrik Einspor bor på Vesterbro i København og skrev sin første bog i 1991. Nu mere end 70 bøger senere lever han af at skrive, holde foredrag og lave skriveworkshops. Han er hele tiden i gang med at finde på nye historier og skriver ofte på flere bøger ad gangen. Tegningerne til *Piger elsker vampyrer*... er lavet af Rasmus Jensen.

LENE FAUERBY

Lene Faueryby er bibliotekar og forfatter. Hun skriver til både store og små – romaner, let læste bøger og billedbøger. De nyeste bøger er *Vampyrens offer* og *Anton og den lille fugl*. Lene fik udgivet sin første bog i 1987, og siden er det blevet til mange flere. For de små er der billedbøgerne om Mette og Anton, for de større serien om *Et farligt rollespil* og de fire venner, der har dannet en forening til bekæmpelse af vampyrer. Og for de største er der romaner om kærlighed og drama, især fra Grønland. Lene har fået oversat og udgivet sine bøger i Chile, Sverige, Færøerne og Grønland.

Læs mere på www.lenefauerby.dk

KATRINE MARIE GULDAGER

Katrine Marie Guldager er forfatter til en lang række digte, noveller, romaner og til børnebøgerne om frøken Ignora. Hendes bøger er oversat til svensk, norsk, tysk og engelsk. Hendes seneste roman *Ulven* kom i efteråret 2010. Katrine Marie Guldager har modtaget adskillige legater og priser, blandt andet Statens Kunstfonds 3-årige arbejdslegat og Kritikerprisen.

Katrine Marie Guldager er vokset op i Hillerød som datter af en skovbrugs-kandidat og en landskabsarkitekt. Fra hun var tre til seks år, boede hun med sine forældre i Zambia. I 1994 blev hun cand.phil. i dansk fra Københavns Universitet, og samme år afsluttede hun Forfatterskolen.

ANNETTE HERZOG

Annette Herzog blev født i nærheden af Berlin i det daværende DDR, hvor hun læste dansk og engelsk sprog. Som 30-årig flyttede hun til Danmark. Hendes første børnebog, *Man ved aldrig med Emilie*, udkom i 2000 – på dansk. Siden har hun gået på Forfatterskolen for Børnelitteratur og har efterhånden skre-

vet mange bøger, både morsomme, eftertænksomme og uhyggelige, tykke og tynde og til forskellige aldersgrupper. *Flyvere på himlen* handler f.eks. om en pige, der er flygtet fra krigen og kommer til Danmark.

De fleste bøger udkommer i Danmark, men indimellem skriver Annette også tyske bøger og radiohørspil. Hun holder foredrag og workshops på skoler og er styrelsesmedlem i Forfatterforeningens Børne- og ungdomsgruppe. Læs mere på www.annetteherzog.com

RASMUS JENSEN

Rasmus Jensen har tegnet hele livet, men tog i 1998 uddannelsen som animator på animationsværkstedet i Viborg. Han har lavet tegnefilm mange steder i verden frem til 2006, bl.a. *Asterix og Vikingerne*. Efterfølgende har Rasmus slået sig ned i Danmark som selvstændig illustratør og har tegnet til børne- og undervisningsbøger, bl.a. med forfatter Kirsten Ahlburg. Han er fast tegner på serien om Max Skræk af Henrik Einspor, der er en hyldelse til de gamle "Gys og Gru"-tegneserier. Desuden arbejder Rasmus med bogomslag, tegneserier, computer- og brætspil, storyboards og konceptudvikling. Han arbejder både digitalt og med gammeldags blyant og har en forkærlighed for det historiske og fantasy. Se mere af Rasmus' arbejde på www.rasmusillustration.dk

MILLE ETTRUP KLEIN

Mille Ettrup Klein er stud.mag. i Medievidenskab ved Københavns Universitet. Mille er autodidakt tegner og har tegnet, siden hun var helt lille. I 2011 illustrerede hun Carsten Jensens forord samt historien *Ræven Antonio* i LæseRaketten. Mille skriver på nuværende tidspunkt speciale om kreative processer og innovation i den danske mediebranche. Hun er ved siden af studiet studentermedhjælper på magasinet *ISABELLAS* med ansvar for Facebook og hjemmeside.

PATRICK LEIS

Patrick Leis er autodidakt freelance-illustratør med omkring 150 bogomslag, et hav af illustrationer, vægmalerier og motorcykeldekorationer på samvittigheden. Han arbejder desuden meget med makeup og special effects på film, foto etc. og har vundet både VM og EM i bodypaint.

Patrick elsker at skrive og illustrere både til børn eller voksne og har fået udgivet et par og tyve romaner, lige fra gysere (bl.a. Necrodemic-sagaen) til science fiction, børnebøger og rejseromaner. Han bruger al sin fritid på at rejse og udforske verden og tror stædigt på, at der findes et liv før døden.

LæseRaketten 2012

1. oplag

© Forfattere, illustratorer,
fotografer og IBIS

ISBN: 978-87-878040-40-0

En særlig tak til forfattere og illustratorer, som har stillet deres materiale gratis til rådighed. Desuden tak til redaktørerne Eva Mondrup og Marianne Vestergaard.

Indholdet i LæseRaketten 2012 er udelukkende IBIS' og forfatternes ansvar og kan på ingen måde ses som et udtryk for donorerers eller sponsorerers synspunkter.

LæseRaketten 2012 er udgivet med støtte fra Danida og Center for Undervisningsmidler.

Redaktion

Helle Gudmandsen, Marianne Vestergaard,
Eva Mondrup, Hanne Selnæs og Dorthe Nielsen

Foto

Tine Harden, IBIS, Ricardo Ramírez,
Peter de Reuter, UNHCR
Forsidefoto: Lotte Ærsøe, IBIS

Grafisk tilrettelæggelse

OKTAN, Peter Waldorph

Tryk

Nørhaven Paperback A/S
Printed in Denmark

Distribution

IBIS
Nørrebrogade 68b
2200 København N
Tlf.: 3535 8788
www.ibis.dk

**På ibis.dk/verdeniskole
finder du historier, film,
billeder og opgaver til
ALLE klassetrin**

**Skriv din mening om
LæseRaketten og alle
børns ret til uddannelse
på ibis.dk/verdeniskole**

Ibis
Uddannelse skaber udvikling

LæseRaketten er i år rejst til Liberia – et af de fattigste lande i verden. I 14 år har der været krig i landet. Først i 2003 blev der fred. Det tager lang tid at genopbygge et land, hvor der har været krig, især når landet er fattigt, og der ikke er særlig mange penge til veje, skoler, huse og hospitaler.

I LæseRaketten kan du møde børn og unge. Du kan høre om deres liv og om deres håb og drømme for fremtiden. Sidste år skrev en pige i en kommentar på vores hjemmeside:
".. i LæseRaketten får vi ikke kun historier, men også virkelige ting – noget der sker i virkeligheden!"

Fra virkelighedens verden i Liberia kan du møde Blessing, som bor på en gummiplantage, og Cyrus, der drømmer om at bo i USA. Der er drengene Frederick og Michael, der rapper ligesom deres store idol 50 Cent, Rose, der er flygtning fra nabolandet Elfenbenskysten og 17-årige Erastus, som drømmer om at spille på Liberias fodboldlandshold.

I Liberia går to ud af tre børn ikke i skole. I LæseRaketten kan du læse historien om to drenge, der hver dag arbejder med at vaske motorcykler.

Der er også sjove og spændende historier fra fantasiens verden. I år kan du blandt andet læse om vampyrer, talende strømper og overdimensionerede dræbersnegle. Glæd dig.

67 millioner børn går stadig ikke i skole. Det skal der laves om på. God rejse med LæseRaketten.